

Article Arrival Date

12.05.2021

Article Type

Research Article

Article Published Date

25.07.2021

Doi Number:<http://dx.doi.org/10.51296/newera.91>

COVID 19 SÜRECİNDE UZAKTAN EĞİTİM UYGULAMASINDA OKUL YÖNETİMİNDE ROL OYNAYAN İÇ ÖGELERE İLİŞKİN OKUL MÜDÜRLERİNİN GÖRÜŞLERİ: BİR OLGUBİLİM ÇALIŞMASI

VIEWS OF SCHOOL DIRECTORS ON THE INTERIOR ELEMENTS IN SCHOOL MANAGEMENT IN DISTANCE EDUCATION IN COVID 19 PROCESS: A CASE SCHOOL STUDY

Mahire ASLAN

Dr. Öğrt. Üyesi, İnönü Üniversitesi/Eğitim Fakültesi/Eğitim Bilimleri Bölümü

mahire.aslan@inonu.edu.tr, Malatya/Turkey, Orcid: 0000-0002-8032-7331

Hacı Mehmet PEKTAŞ

Doktorant, İnönü Üniversitesi/Eğitim Fakültesi/Eğitim Bilimleri Bölümü

hmpektas1305@gmail.com, Malatya/Turkey, Orcid: 0000-0001-6006-7336

ÖZET

Bu araştırmanın amacı uzaktan eğitim uygulamasında okul yönetiminde rol oynayan iç ögelere ilişkin okul müdürlerinin görüşlerini incelemektir. Nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim desenine göre modellenen araştırmanın çalışma grubunu, 2020-2021 eğitim öğretim yılında Malatya ilinde görev yapan 30 okul müdürü oluşturmaktadır. Araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanan veriler içerik analizi tekniği kullanılarak deşifre edilmiştir. Araştırmanın sonucunda; okul müdürlerinin öğretmen, öğrenci, veli ve üst yönetimle ilişkilerininolumsuz etkilendiği görülmektedir. Bunun dışında okul müdürlerinin, iş yükünün arttığı, kontrol ve takip sorunu yaşadıkları belirlenmiştir. Bu süreçte okul müdürlerinin, öğretmenlerle işbirliğinin azaldığı, öğrencilerin ihtiyaçlarına anında karşılık veremedikleri, veli şikâyetlerine daha fazla maruz kaldıkları, üst yönetimle (il ve ilçe milli eğitim müdürlüğü) iletişimlerinin azaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Okul müdürlerinin görüşlerine göre, öğretmenlerin uzaktan eğitim teknolojisine uyum sağladıkları, verimli ders ortamı oluşturabildikleri ve kendilerini sürekli geliştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin uygulamada en fazla yaşadıkları sorunlar ise öğrenciden sağlıklı dönüt alamama, öğrenci devamsızlığı, zümre iletişim ve paylaşımının zayıflaması ile uygulamalı derslerden verim alamamaktır. Okul müdürlerine göre, öğrenciler teknolojiye uyum sağladıkları, sorumluluk anlayışlarının geliştiği ve bireysel öğrenme alışkanlığı edindikleri görülmektedir. Öğrencilerin en fazla yaşadıkları sorunlar ise maddi imkansızlık nedeniyle ağ alt yapısı ve cihaz yetersizliği, motivasyon düşüklüğü, idare-öğretmen-öğrenci iletişiminin zayıflığı ve uygulamalı derslerin verimsizliğidir. Okul müdürlerine göre, pandemi sürecinde eğitimci olmayan personelin iş yükü azalmış ve iş performansları düşmüştür. Okul müdürlerinin öğretmenlere, öğrencilere ve velilere ortak önerileri, çalışma ortamının hazırlanmasıdır.

Anahtar kelimeler: Uzaktan Eğitim, Covid 19, Pandemi, Okul Müdürü, Okulun İç Ögeleri

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the views of school principals regarding internal elements that play a role in school management in distance education practice. The study group of the study, which is modeled according to the phenomenology pattern, one of the qualitative research methods, consists of 30 school principals working in the province of Malatya in the 2020-2021 academic year. The data collected through the semi-structured interview form developed by the researcher were deciphered using the content analysis technique. As a result of the research; It is observed that the relations of school principals with teachers, students, parents and senior management are negatively affected. Apart from this, it was determined that the workload of school principals increased and they had control and follow up problems. In this process, it was concluded that school principals 'cooperation with teachers decreased, they could not respond to the needs of students immediately, they were more exposed to parents' complaints, and their communication with the top management (provincial and district national education directorate) decreased. According to the opinions of the school principals, it was concluded that the teachers adapted to distance education technology, were able to create an efficient lesson environment and constantly improve themselves. The most common problems teachers experience in practice are not getting healthy feedback from students, student absenteeism, weakening of group communication and sharing, and not getting efficiency from applied lessons. According to the school principals, it is observed that students adapt to technology, their understanding of responsibility has developed and they have acquired the habit of individual learning. According to their managers, during the pandemic, the workload of non-educators has decreased and their job performance has decreased. The common recommendation of school principals to teachers, students and parents is to prepare the working environment.

Keywords: Distance Education, Covid 19, Pandemic, School Principal, Internal Elements of the School

1. GİRİŞ

Dünya tarihine bakıldığında yeryüzünü ve canlıları etkileyen, onlara geniş çaplı bir coğrafyada zarar veren birçok felaket, afet veya problemlerden söz etmek mümkündür. Özellikle insan özelinde inceleyecek olursak bunların en önemlilerinden bir tanesi pandemidir. Pandemi, sınırları belirli olmayan bir alanda enfeksiyonun yayılması ve bu enfeksiyonun birden fazla ülkeyi etkisi altına alması durumu olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu [TDK], 2020). 2019 yılının sonu ve 2020 yılı içerisinde yaşadığımız Coronavirüs (COVID-19) salgını da pandemi olarak nitelendirilmektedir. Bu süre zarfında birçok sektör ve hizmet kolu zarar görmüş, aksaklıklar yaşamıştır. Bunlardan bir tanesi de eğitim sistemleridir. Dünyanın birçok ülkesinde yaşanan bu olumsuzluklar için alınan tedbirler, sınıf ortamında kalabalık kitlelerle ders yapma imkânını yok etmiştir. Bunun neticesi olarak diğerleriyle birlikte bizim ülkemiz de sosyal mesafeyi koruyacak alternatif eğitim uygulamaları üzerinde durmuş ve uzaktan eğitime yönelmiştir. Uzaktan eğitim; eğitim-öğretim faaliyetlerinin, öğretmen ve öğrencinin aynı mekânda bulunmak zorunda olmadığı, aynı anda iletişim halinde veya zamandan bağımsız bir şekilde posta hizmetleri ve bilgi iletişim teknolojileri sayesinde yürütüldüğü bir eğitim sistemi modelidir (İşman, 2008:1).

2019 yılının sonları ve 2020 yılının neredeyse tamamında Coronavirüs (Covid-19) pandemisi, tüm ülkelerin eğitim sistemlerini olumsuz etkilemiş, yaygın bir şekilde eğitim kurumlarının yüz yüze eğitim verme şanslarını bitirme noktasına getirmiştir (Wikipedia, 2020). Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) (2020) verilerine göre, Coronavirüs (Covid-19) pandemisi nedeniyle eğitimde yaşanan sorunlar 24 Nisan 2020 tarihinde zirve yapmış, 166 ülkede yüz yüze eğitim sonlandırılmıştır. Bu durumdan, dünya genelinde öğrenci nüfusunun yaklaşık olarak %84,5'i (1.480.292.206 öğrenci) etkilenmiştir. 20 Kasım 2020 itibari ile ise 23 ülke yüz yüze eğitimi ertelemiş durumda olup, dünya genelindeki aktif öğrencilerin %12,8'i (224,068,338 öğrenci) okullardan uzak kalmıştır. UNESCO, özellikle geri kalmış ve dezavantajlı topluluklar için eğitime verilen araların olumsuz etkilerini azaltma ve uzaktan eğitim yoluyla herkes

için eğitimin devamlılığını sağlama ve kolaylaştırma çabalarında ülkeleri destekleyeceğini açıklamıştır (UNESCO, 2020).

Covid-19 pandemisi, tüm dünya ülkelerinin eğitim sistemlerini mevcut duruma uyarlamaya, geliştirmeye ve değiştirmeye zorlamış; yaratıcı çözüm yolları aramalarını gerekli kılmıştır (Can, 2020: 13). Bu arayışlar sonucunda odaklanılan ve giderek geliştirilen en önemli araç, uzaktan eğitimidir. Uzaktan eğitim alan öğrenci sayısının artmasına koşut olarak, öğretmenlerin erişebileceği kaliteli bir eğitim platformuna olan ihtiyaç da artmıştır. Son araştırmalar, uzaktan eğitim platformlarının öğretim üyeleri, yöneticiler, öğretim tasarımcıları ve teknoloji uzmanlarından oluşan ekipler tarafından tasarlanması ve bu süreçte öğreticilerin hizmetiçi eğitime tabi tutulması gerektiğini önermektedirler (Shattuck, Dubins ve Zilberman, 2011: 42).

COVID-19'un eğitimin normal ilerleyişi üzerinde ciddi derecede olumsuz etkisi olmasına rağmen, eğitim kuruluşları etkili bir liderlikle bu krizi fırsata çevirebilirler. Böyle bir liderlik yaklaşımı; eksiklikleri tespit etmeye, yenilikçi ders içeriği oluşturmaya, en son teknolojiyi kullanmaya ve böylece uzaktan eğitim reformunu hızlandırmaya katkıda bulunabilir (Sun, Tang ve Zuo, 2020: 687). Çünkü, etkili liderlerin araştırarak, geliştirerek ve sorgulayarak sorunlarla başa çıkma özellikleri, uzaktan eğitim uygulamaları açısından oldukça önemlidir (Fernandez ve Shaw, 2020: 44).

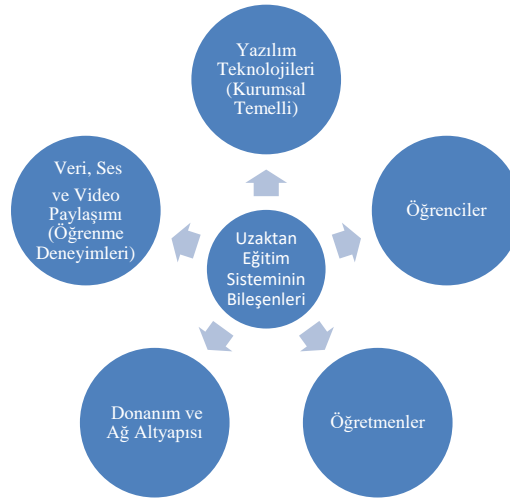
Tüm dünya ülkelerinde yaşanmakta olan Covid-19 pandemisinin eğitim sistemlerinin yapısı ve işleyişi üzerindeki etkileri, yol açtığı sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin araştırmalara olan gereksinim, çok sayıda araştırmacının bu konuya yönelmelerini sağlamıştır. Çünkü günümüzde, insanlığı tehdit eden bu sorunun ancak bilimsel araştırmalarla elde edilen bilgi birikimi ve uygulamalarla aşılabileceği görülmüştür. Anılan gereksinimden hareketle yapılan bu araştırmada, uzaktan eğitimin uygulanmasında okul yönetiminde rol oynayan iç öğelere ilişkin okul müdürlerinin görüşleri ele alınmaktadır.

2. KURAMSAL BİLGİLER

2.1. Uzaktan Eğitimin Tanımı

Son yıllarda iletişim kanallarında ve teknolojiye yaşanan gelişmelere paralel olarak; zaman, mekân ve öğrenci kontenjanında zaruri sınırlama gibi dezavantajları ortadan kaldırarak daha geniş kitlelere ulaşma imkânı sağlayan uzaktan eğitim, COVID 19 pandemi dönemi ile birlikte farklı yöntem arayışlarına giren eğitim sistemlerinin en çok üzerinde durduğu ve kullandığı eğitim modellerinden biri olmuştur. Al ve Madran'a göre (2004) uzaktan eğitim, eğitim öğretim faaliyetlerinin esas unsurları olan öğrenci-sınıf-öğretmen üçlüsünden sınıfın, yani fiziksel mekânın, geleneksel eğitim modelinden farklı olarak ihtiyaç halinde sanal olduğu veya tamamen ortadan kaldırıldığı bir eğitim modelidir. Çağıltay'a göre (2002) ise uzaktan eğitim, geleneksel ders işleme yöntemlerindeki sınırlılıklar nedeniyle sınıf içi faaliyetlerin sürdürülemediği durumlarda, eğitim faaliyetlerini planlayanlar ve uygulayanlar ile öğrenenler arasında, iletişim ve etkileşimin özel olarak hazırlanmış öğretim platformlarında ve çeşitli iletişim araçları ile belli bir merkezden sağlandığı öğretim yöntemidir. Genel olarak ifade etmek gerekirse uzaktan eğitim, yüz yüze öğrenci ve öğretmen etkileşiminin olmadığı, zamandan ve mekândan bağımsız olarak internet araçlarıyla online bir platformda veya TV, radyo, posta gibi araçlarla ders kayıtlarının ya da envanterlerin öğrencilere iletilmesiyle yapılan eğitim faaliyetlerinin tümüne verilen genel addir.

2.2. Uzaktan Eğitimin Bileşenleri

Şekil: Uzaktan Eğitimin Bileşenleri (Kaynak: Simonson, 2003:32)

2.2.1. Yazılım Teknolojileri(Kurumsal Temelli)

Geçmişte bir eğitim kurumu geleneksel bir okul veya kolej olabilirken, artık öğrencilere uzaktan eğitim sunan, geleneksel olmayan kurumlar giderek artmaktadır. Günümüzde işletmeler, kuruluşlar ve şirketler de ihtiyaç ve beklentilerini karşılamak için uzaktan hizmetiçi eğitim düzenlemektedir. Birçok okul ve kuruluş, toplumsal güvenilirlik sağlamak, kaliteyi artırmak ve “diploma değirmenlerini” ortadan kaldırmak için uzaktan eğitim sunan örgütlerin akreditasyonunu savunmaktadır (Simonson, 2003: 32). İşte internet ve bilişim teknolojileri destekli uzaktan eğitim uygulamalarının bu ihtiyaç ve beklentilere göre uyarlanmasını sağlayan da yazılımlardır. Öğrencilerin öğrenme düzeyleri dikkate alınarak yazılımların hızları ve zorluk seviyeleri ayarlanmalı, planlanmasından uygulanmasına ve değerlendirmesine kadar özellik ve içerikler iyi organize edilmelidir (Erturgut, 2008:84).

Eğitim teknolojilerindeki ve öğrenme kuramlarındaki ilerlemeler, eğitimde bilişim teknolojilerinin kullanılmaya başlamasıyla öğrenme biçimlerini ve türlerini artırmıştır. Öğrenme türlerinden bir de “elektronik öğrenme (e-öğrenme)”dir. E-Öğrenme faaliyetleri gelişen teknoloji ile birlikte uzaktan eğitimin en fazla kullanılan yöntemi haline gelmiştir. Eğitimde teknolojinin imkânlarından faydalanmak bireyler için çok önemli bir fırsat ve doğal bir haktır. Bu durum e-öğrenmeyi ve teknolojiyi kullanabilmeyi zorunlu kılmaktadır. Uzaktan eğitimin gelişmesi, e-öğrenmenin çağın gereği haline gelmesi ve açık kaynak kodlu yazılım kullanımının yaygınlaşması ile eğitsel kalitenin ve öğretim araçlarının gelişimini hızlanmaktadır. Buna bağlı olarak da e-öğrenme uygulamaları için geliştirilecek öğretim tasarımlarındaki yazılımlar ve modeller farklılaşmaktadır (Altıparmak, Kurt ve Kapıdere, 2011:326).

2.2.2. Öğrenciler

Günümüz dünyasında bilişim teknolojileri toplumsal hayat içerisinde önemli bir yere sahiptir. Bu yüzden bilişim teknolojilerine yakın ve bu teknolojileri etkin kullanma alışkanlıkları olan öğrencilerin, uzaktan öğrenme için son derece avantajlı olduğu söylenebilir. Yapılan araştırmalara göre yaş ortalaması 16-24 arasında olan bireyler günlük ortalama 6 saat internet, TV gibi uzaktan eğitimlerin yaygın olarak kullanıldığı teknolojik araçlarla vakit geçirmektedir. Bu durum da öğrencilerin uzaktan eğitim teknolojilerinden faydalanmak için hazır olduklarının göstergelerinden biridir (Balaban, 2012:24).

İdeal bir uzaktan eğitim öğrencisi şu özellikleri taşımalıdır (Pallof ve Pratt, 2003:6-10):

- Bilişim teknolojilerine, modern ve yüksek hızlı ağ bağlantısına erişim sorunu yaşamayan ve bunları ihtiyaçları doğrultusunda kullanma becerilerine sahiptir.

- İdeal uzaktan eğitim öğrencileri; yaşantılarını, çalışmalarını ve diğer eğitim deneyimlerini paylaşma konusunda açık görüşlüdür.
- İletişim sürecinde somut işitsel veya görsel ipuçlarının yokluğu ideal uzaktan eğitim öğrencisini engellemez.
- İdeal bir uzaktan eğitim öğrencisi kendi kendini motive ve disipline eder. Bireysel öğrenmeye açıktır.
- Tüm eğitim faaliyetleri ile ilgili beklentilerini açık ve net olarak bilir, bunları rahat bir şekilde ifade eder.
- Eğitimlere katılır ve değişimleri takip eder.
- İdeal öğrenci öğrenme çalışmalarına haftalık olarak önemli miktarda zaman ayırmaya isteklidir ve dersleri bilgi edinmenin "daha yumuşak ve daha kolay bir yolu" olarak görmez. Dersleri bireysel çalışmalarıyla destekler.
- Kendisine aktarılan bilgileri ve düşünceleri doğrudan kabul etmek yerine, eleştirel bir bakış açısıyla yargılar en doğruya ulaşmaya çalışır.

2.2.3. Öğretmenler

Uzaktan eğitimde öğretmen, öğrenciye bilgiyi doğrudan aktarmaktan ziyade öğrencinin kendi kendine öğrenmeyi öğrenmesini sağlayacak bir ortam sağlamalıdır. Öğretmen, öğrenciye bilgi aktaran konumundan çok ona yol gösteren yönlendiren bir danışman konumundadır. Gelişen teknoloji ve eğitim modelleri ile birlikte öğretmenlerin de rollerin de bir takım değişimler ve farklılıklar meydana gelmiştir. Özellikle uzaktan eğitim uygulamalarında öğretmenlerin üstlenmesi geri dört önemli rol vardır. Bunlarpedagojik rol, sosyal rol, teknik rol ve yönetsel roldür(Karadağ ve Şen, 2014:3).

Uzaktan eğitim,planlı olarak gerçekleştirilen öğrenme faaliyetleridir. Ancak öğretmen-öğrenci etkileşiminde yaşanan sınırlılık, planlı olmayan bir takım gelişmelerin de eğitim faaliyetine dâhil olmasına sebep olmaktadır. Bu yüzden öğretmenler, ders içeriklerini sunup, haftalık dersler için zaman, referanslar ve ilgili kaynaklar sağlayarak derslerini mümkün olduğunca iyi planlamak durumundadırlar (Altıparmak vd., 2011:321).

Gelişen ve değişen teknolojiye paralel olarak eğitim teknolojilerinde de önemli bir takım değişikliklerin olması kaçınılmazdır. Öğretmenlerin, eğitim-öğretim faaliyetlerinde bilişim teknolojileri kullanımı konusunda yetkinlikleri,öğrenci başarısını veya başarısızlığını etkileyebilmektedir. Özellikle öğretmenler, uzaktan eğitim uygulamalarında her türlü yeniliği takip ve kontrol etmelidirler. Bu nedenle öğretmenlerintercihleri, tecrübeleri, yaklaşımları, inançları ve tutumları gibi örgüt kültürü faktörleri, öğretimde bilişim teknolojilerinin kullanımını doğrudan etkilemektedir (Erturgut, 2008:82).

2.2.4. Veri, Ses ve Video Paylaşımı (Öğrenme Deneyimleri)

Uzaktan eğitimde tüm öğretim araçları kullanılmaktadır ancak standart veya ideal bir kombinasyon yoktur. Bazı öğrencilerin televizyondan veya filmde, bazılarının ise yazılı kaynaktan daha etkili bir şekilde öğrendikleri varsayımıyla, aynı materyali farklı şekillerde sunarak uyarıcı çeşitliliği sağlanmalıdır. Yayın, bazı projelerde basılı materyallerle bağlantılı olarak ya zorunlu veya seçmeliderslerde kullanılmaktadır. Yayınların yerine veya bunlara ek olarakteknolojik gelişmelerle paralel bazı içerikler,görsel- işitsel materyaller ve etkileşimli uygulamalar kullanılabilir(Gujjar ve Malik, 2007:56).

2.2.5. Donanım ve Ağ Altyapısı

İnternet tabanlı uzaktan eğitim, gelişmiş teknolojik cihazlarla farklı mekânlardaki öğrenci ve öğretmenlerin genellikle etkileşimli olarak bilgi alışverişinde bulunması olarak ifade edilebilir. Bilişim teknolojilerinde ve ağ alt yapısında yaşanan gelişmeler uzaktan eğitimin, telekurs, ev

kursları, bağımsız kurslar, açık üniversite, elektronik üniversite ve sanal sınıf gibi uygulamaları beraberinde getirmiştir (Odabaş, 2003:24).

21. yüzyıl bilgi ve teknoloji çağındaki gelişmeler, bilgiye erişim ve bilginin güncellenme hızının da artmasını sağlamaktadır. Bireyler, çağın gerektirdiği bilgi ve teknolojiye uyum sağlayabilmek için, yer aldığı sektörden bağımsız olarak sürekli güncellenen bilgiyi takip etmek zorundadırlar. Ancak bu yolla sosyal veya örgütselyaşamdaki statülerini daha etkin kılabilenlerdir. Ne var ki, sosyal veya örgütselyaşamlarındaki yoğunluk, bireylere bu değişiklikleri takip etmek, kendilerini geliştirmek için yeterli vakti bırakmamaktadır. Bu sebeple bireyler, bilgiyi takip etmek ve kişisel gelişimleri için daha esnek eğitim ortamlarına ihtiyaç duymaktadır. Uzaktan eğitim, özellikle de gelişen web tabanlı platform ve teknolojilerin desteği ile bireylere istedikleri bu esnekliği sağlanmakta, diledikleri zaman diledikleri yerde eğitim alma olanağını sunmaktadır (Bilgiç ve Tüzün, 2015:27).

2.3. Uzaktan Eğitimin Avantajları

Yapılan araştırmalar uzaktan eğitimin; bireylere farklı eğitim alternatifi sunma, imkan ve fırsat eşitliğini artırma, daha kalabalık gruplarla eğitimi kolaylaştırma, eğitim programlarında standart sağlama, eğitim maliyetlerini en aza indirme, eğitimin kalitesini artırma, öğrenciye daha özgür ve zengin bir eğitim ortamı sağlama, kendi kendine öğrenme becerisi kazandırma, bireye kendi öğrenme sorumluluğunu alma bilinci kazandırma, uzmanlardan daha fazla öğrencinin faydalanmasını sağlama, öğrencilerin belli bir zamanda ve mekanda bulunma zorunluluğunu ortadan kaldırma konusunda önemli avantajları olduğunu göstermektedir (Kaya, 2002:19).

Girginer'e (2001) göre, eğitim- öğretim faaliyetlerinden daha fazla bireyin faydalanması, uzmanlardan yararlanılması, programlı bir eğitimle niteliğin artırılması, eğitim giderlerinin azaltılması, eğitimde teknolojik araçların kullanılması, öğrencilerin günlük yaşamlarını ve öğrenmelerini kolaylaştırması uzaktan eğitimi önemli kılan avantajlardır.

Akkuş ve Kapıdere (2013) ise, uzaktan eğitimin günümüzde en çok kullanılan şekli olan mobil öğrenmenin avantajlarını şöyle sıralamaktadırlar:

- a). **Eğitim Desteği:** Teknolojinin ilerlemesiyle birlikte akıllı telefonlar, tabletler ve bilgisayarlar yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır.
- b). **İnteraktif Ortam Desteği:** Mobil öğrenme ile birlikte sosyal açıdan utangaç ve sıkılgan olarak tabir edilen öğrenciler, kendilerini daha rahat hissedebilecekleri bir öğrenme ortamı bulurlar. Öğretmenle sözlü olarak iletişime geçmeye çekinen bir öğrenci, mesaj ve ileti yazma yoluyla rahatça iletişim kurabilir.
- c). **Yönetim:** Bireyin kendi öğrenmesinin sorumluluğunu tamamen kendisine bıraktığı için sorumluluk alma ve bireysel öğrenme kabiliyetini olumlu yönde etkileyecektir.
- d). **Geniş Erişim (Podcasting):** Gelişmiş ağ ve internet alt yapıları sayesinde sıradan bir akıllı telefon veya bir tabletle her öğrenci istediği her an eğitime erişme olanağına sahiptir.
- e). **Bireye Özel Eğitim:** Engelli bireyler veya özel eğitim gereksinimli bireyler için, kişiye özel eğitim planlama ve uygulama imkanı sağlamaktadır.
- f). **Taşınabilirlik:** Eğitim platformu ve bilgi teknolojileri mekandan ve zamandan bağımsızdır.
- g). **Görsellik ve Çekicilik:** Teknolojik cihazlar, tabletler ve ya akıllı telefonlar görsel, işitsel ve bilgiye ulaşma bakımından klasik eğitim araçlarına kıyasla daha ilgi çekicidir.
- h). **Değerlendirme ve geri bildirim:** Öğrencilerin bilgi ve kavrama düzeyleri anlık bilgi ölçme ve yorumlama sistemleri tarafından elektronik ortamda değerlendirilip hem öğretmene hem de öğrenciye geri bildirim verme imkanı sağlamaktadır.

Uzaktan eğitimin sosyolojik, psikolojik, mali ve kültürel açılardan avantajları genel olarak şu şekilde sıralanabilir(Odabaş, 2003:30):

- Mekân ve zaman sorunu olmaksızın geniş kitlelere uzman kişilerce eğitim verilebilme olanağı sağlanması,
- Yalnızca ulusal boyutta değil, uluslararası boyutta da eğitimlere katılabilme ve mevcut yerel eğitimi bu standartlar çerçevesinde yapılandırabilme,
- Daha teknik bir ölçme ve daha objektif bir değerlendirmeye imkân tanınması,
- Görsel-işitsel araçlar yardımıyla öğrencinin dikkatini çekme ve içeriği zenginleştirme konusunda başarılı olması,
- Eğitimin maliyetini ve öğrencilerin temel eğitim giderlerini azaltması.

2.4.Uzaktan Eğitimin Sınırlılıkları ve Dezavantajları

Uzaktan eğitim birçok avantaj sağlamasına rağmen bir takım dezavantajları da beraberinde getiren bir eğitim modelidir. Uzaktan eğitimin sınırlılıkları ve dezavantajları öz olarak şunlardır (Dinçer, 2016): Öğrencilerle yeterli iletişim ve etkileşim kuramama, sınıfın sağladığı sosyal ortamdaki mahrum kalma, bireysel öğrenme yeteneği sınırlı olan ve kendi başına öğrenemeyenlerin (öz-yönetimli öğrenme) varlığı, özel eğitime gereksinimi olanların dikkate alınmaması, uygulamalı derslerin yapılamaması, beceri ve tutuma yönelik davranışların kazandırılmasında soyut kalma.

Uzaktan öğretim teknolojisindeki son gelişmelerin yarattığı tehlikelerden biri, öğretmenlerin ihtiyaçlarına hizmet eden teknolojiye sahip olmaktan çok, genellikle teknoloji tarafından yönlendirilmesidir. Bu sorunun iki temel nedeni vardır: Birincisi, öğretimde kullanılan teknolojiye öğretmenden daha fazla öğrencinin hâkim olması dolayısıyla dersin yönetiminde yaşanan zorluklar; ikincisi ise öğretim araçlarının etkinliğini değerlendirmek için zamanın kısıtlı olmasıdır. Özellikle online uzaktan eğitim o kadar yenidir ki, birçok öğretmen, öğretim sürecinde yer aldığı halde değerlendirme aşamasında ciddi sorunlar yaşamaktadır (Pyle ve Dziuban, 2001: 130).

Öğrencilerin yaşları, tecrübeleri, sosyal yaşantıları, teknolojiyi kullanabilme becerileri ve bilgi birikimlerinin doğrudan etkili olduğu uzaktan eğitim sisteminde temelde şu dezavantajlar söz konusudur (Odabaş, 2003: 31):

- Öğrenciler ve özellikle öğretmenler arasında teknolojiyi kullanma becerilerinin yeterli düzeyde olmaması,
- Tasarım, geliştirme ve bakım boyutundan uzaktan eğitimin tecrübe ve yeterli alt yapı gerektirmesi,
- Laboratuvar, atölye gibi yerlerde uygulamaya dönük derslerin yürütülmesinde yaşanan güçlükler,
- Kendi kendine öğrenme ve kişisel sorumluluğunu alma konusunda eksikliği olan öğrencilerin geri kalma durumu,
- Etkileşim konusunda yaşanan eksiklik neticesinde, teknik arızalara ve öğrenme güçlüğüne karşı anında dönüt verme imkânının çoğu zaman olmayışından kaynaklı sorunlar,
- Uzun süre bilgisayar veya tablet gibi cihazların ekranında kalmanın yaratabileceği sosyal problemler ve sağlık sorunları.

2.5. Uzaktan Eğitimin Yönetimi

Yüz yüze veya uzaktan, her ne şekilde olursa olsun, eğitim kurumlarının sevk ve idaresinden, etkili ve hedefler doğrultusunda eğitim hizmeti verilmesinden birinci derecede sorumlu olan kişi, okul müdürüdür. Uzaktan eğitimin tarihsel kökeni 18. yüzyıla dayansa da, teknolojinin hızlı gelişimi ile birlikte çok farklı boyutlara ve uygulamalara doğru evrilmiştir. Uzaktan eğitimin bu evrimi, okul müdürlerine teknolojik anlamda yeni rol ve sorumluluklar yüklemiştir. Bunların en önemlileri öğretimin kalitesi, teknolojinin kötüye kullanılması ve maliyettir. Etkili bir okul

müdürünün bu konularla ilgili olası sorunları önleyebilmesi, mevcut sorunları ise çözebilmesi gerekmektedir (McFarlane, 2011).

Covid-19 pandemi döneminde okul müdürlerinin hem uzaktan eğitim sürecini ve hem de bu sürecin en önemli aktörü olan öğretmenleri pedagojik amaçlar doğrultusunda etkili biçimde yönetmeleri gerekmektedir. Bunun için okul müdürlerinin şu özellikleri taşıyan bir lider- yönetici olmaları öngörülmektedir (Bergiel, Bergiel ve Balsmeier, 2008:101-104):

1. *Yüksek düzeyde güvenmek ve teşvik etmek:* Lider olarak okul müdürü ekip üyelerinin bilgisine güvenmeli ve motivasyon sağlamalıdır.
2. *Açık iletişimin hâkim olduğu bir atmosfer oluşturmak:* Bir lider olarak uzaktan eğitim yöneticisi açık iletişimi teşvik etmelidir; çünkü mesafe çoğu zaman bir iletişim engeli yaratabilir.
3. *Güçlü bir liderlik sergilemek:* Bir lider olarak uzaktan eğitim yöneticisinin personeli yönlendirmede ve uzmanlık bilgisinde ileri düzeyde olması gerekmektedir.
4. *Okul ve personele uygun seviyelerde teknoloji edinmeli ve sunmalıdır.* Uzaktan eğitim uygulamasında okul yöneticisi teknoloji kullanımı, bu konudaki yeni eğilimler ve teknoloji liderliğinde yetkin olmalıdır.

Covid-19 pandemisi bize, bütün olumsuz koşullar karşısında bile bir toplumda insanları eğitmekten vazgeçilemeyeceğini; bunun en çağdaş aracının da uzaktan eğitim olduğunu göstermiştir. Bu açıdan, uzaktan eğitim sürecinde okul yönetiminde rol oynayan iç ögelere ilişkin okul müdürlerinin görüşlerinin belirlenmesi önemli görülmektedir. Ayrıca, alanyazında uzaktan eğitimle ilgili her bir okul paydaşına yönelik ayrı ayrı araştırmalar bulunmakla birlikte; okulun tüm iç ögelerini içeren bir çalışmanın bulunmaması da bu bağlamda araştırmayı özgün kılmaktadır.

Uzaktan eğitim uygulamasında okul yönetiminde rol oynayan iç ögelere ilişkin okul müdürlerinin görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bu araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Uzaktan eğitim uygulaması, bir okul müdürü olarak sizi nasıl etkilemektedir?

43

Okulunuzda yürütülen uzaktan eğitim faaliyetleri;

- a. Okulu yönetme yaklaşımınızı, iş yükünüzü ve yönetsel davranışlarınızı,
- b. Öğretmenlerle olan ilişkilerinizi,
- c. Öğrencilerle olan ilişkilerinizi,
- d. Velilerle olan ilişkilerinizi,
- e. Üst yönetimle (İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü) olan ilişkilerinizi nasıl etkilemektedir?

2. Okulunuzdaki uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulama sürecinde öğretmenlerinizi nasıl değerlendiriyorsunuz? (Aldığınız dönütler ile yaptığınız gözlem ve görüşmelerden hareketle)

a. Uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulama yeterlikleri hakkında ne düşünüyorsunuz?

b. Uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulamada yaşadıkları sorunlar hakkında ne düşünüyorsunuz?

3. Okulunuzdaki uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulama sürecinde öğrencilerinizi nasıl değerlendiriyorsunuz? (Aldığınız dönütler ile yaptığınız gözlem ve görüşmelerden hareketle)

a. Uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulama yeterlikleri hakkında ne düşünüyorsunuz?

b. Uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulamada yaşadıkları sorunlar hakkında ne düşünüyorsunuz?

4. Uzaktan eğitim uygulaması, okulunuzda çalışan eğitimci olmayan personellerinizi (memur, hizmetli, işçi) nasıl etkilemektedir? (Olumlu-olumsuz / Aldığınız dönütler ile yaptığınız gözlem ve görüşmelerden hareketle)

5.Uzaktan Eğitim faaliyetlerinin daha etkili yürütülebilmesi için;

- Öğretmenlere,
- Öğrencilere,
- Velilere,
- Üst yönetime (İl ve İlçe Milli Eğitim) önerileriniz nelerdir?

2.6. Araştırmanın Varsayımları

Araştırmada şu varsayımlar temel alınmıştır:

- Okul müdürlerinin uzaktan eğitim ile ilgili temel bilgi ve düşüncelerinin olduğu,
- Uzaktan eğitim uygulamasında okul yönetiminde rol oynayan iç ögelere ilişkin müdür görüşlerinin yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla belirlenebileceği varsayılmıştır.

3. YÖNTEM

3.1.Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, uzaktan eğitim uygulamasında okul yönetiminde rol oynayan iç ögelere ilişkin okul müdürlerinin görüşlerinin belirlenmeye yönelik nitel bir çalışmadır. Araştırmada olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Olgu bilim deseni, farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Olgu bilim araştırmalarında veri kaynakları, araştırmanın odaklandığı olguyu yaşayan ve bunu açıklayabilen birey veya gruplardır (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Olgubilimdesenli araştırmalarda, belirtilen olgunun altında yatan ortak anlamları ortaya çıkarmak için katılımcılar tarafından deneyimlenmiş durumları belirlemek amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda olgubilim (fenomenoloji), deneyimlerin yazıya dökülmesine, iyi ifade edilmesine ve anlamının ne olduğunun anlaşılmasına imkân tanır. Böylece olgubilim (fenomenoloji) aracılığıyla, bireylerin bir olguya ilişkin deneyimleri, algıları ve yüklediği anlamlar ortaya çıkarılabilmektedir (Kocacıyık, 2016: 56).

3.2.Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, 2020-2021 eğitim öğretim yılında Malatya ilinde farklı okul türlerinde görev yapan 30 okul müdüründen oluşmaktadır. Araştırmada maksimum çeşitliliği sağlayabilmek amacıyla katılımcıların cinsiyet, kıdem, görev yapılan eğitim kademesi ve branş değişkenleri açısından farklılaşmış olmalarına özen gösterilmiştir. Bu doğrultuda, çalışma grubunda yer alan okul müdürlerinin çoğunluğu 1-10 yıl arasında kıdeme sahip, sınıf öğretmenliği branşındaki erkek okul yöneticileridir. Bununla birlikte, uzaktan eğitim sürecinde okul yönetiminde rol oynayan iç ögelere ilişkin görüşlerine başvuru okul müdürlerinin sayısı; ilkökul, ortaokul ve lise kademesinde eşit (10) tutulmuştur.

Katılımcılara ait demografik bilgiler Tablo 1’de ayrıntılı olarak verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Değişkenler	Alt Değişkenler	f
Cinsiyet	Kadın	3
	Erkek	27
Müdürlük Kıdemi	1-10 yıl	17

	11-20 yıl	9
	21 yıl ve üzeri	4
Görev Yapılan Eğitim Kademesi	İlkokul	10
	Ortaokul	10
	Lise	10
Branş	Sınıf Öğretmeni	10
	Türkçe	3
	Coğrafya	2
	Fen Bilimleri	2
	Matematik	2
	Sosyal Bilimler	2
	Rehber Öğretmen	2
	Din Kültürü	2
	Beden Eğitimi	1
	Tarih	1
	Fizik	1
	Kimya	1
	Biyoloji	1
Toplam		30

3.3. Veri Toplama Araçları

Uzaktan eğitim sürecinde okul yönetiminde rol oynayan iç ögelere ilişkin okul müdürlerinin görüşlerini belirlemek için yarı yapılandırılmış bir görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formunun birinci bölümünde kişisel bilgilere ait sorulara yer verilmiştir. İkinci bölümde ise alan taraması ve doküman incelemesinin ardından İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim dalında görev yapan 3 öğretim üyesinden uzman görüşü alınarak, okul müdürlerinin görüşlerini belirlemek için geliştirilmiş ana sorular ve bu soruları derinleştirmek amacıyla hazırlanmış sonda sorular yer almaktadır.

3.4.Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma kapsamında gerçekleştirilen görüşmeler Covid 19 pandemisinden dolayı mobil olarak yapılmış ve kayıt altına alınmıştır. Daha sonra bu kayıtlar metne dökülerek araştırma verileri olarak organize edilmiştir.

Çalışma konusu olarak uzaktan eğitim uygulamaları esas aldığından, öncelikle uzaktan eğitim uygulamaları ve özellikleri derinlemesine araştırılmış, literatür taraması yapılmıştır. Araştırmada katılımcıların kişisel bilgilerinin yer aldığı birinci kısımda betimsel analiz, araştırma problemlerini oluşturan soruların yer aldığı ikinci kısımda ise içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu bağlamda literatür incelenerek oluşturulan kavramsal çerçeveye ve katılımcı görüşlerine dayalı olarak ilgili temalar ve kodlar belirlenmiştir.

İçerik analizi yöntemi; işaretlerin sınıflandırılmasını, bu işaretlerin hangi yargıları içerdiğinin ortaya konulmasını, açıkça formüle edilmiş kurallar ışığında araştırmacının ortaya koyduğu yargıların bilimsel rapor olarak değerlendirilmesini sağlar. İçerik analizi, bir konu hakkında görüşünü belirten kişilerin iletmiş mesajların bilimsel anlamda çözümlenmesidir (Janis, 1949 ve Barcus 1959; Akt. Koçak ve Arun, 2006:22).

4. BULGULAR VE YORUM

Araştırma kapsamında yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla uzaktan eğitim uygulamasında okul yönetiminde rol oynayan iç ögelere ilişkin okul müdürlerinin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Yapılan görüşmelerden elde edilen veriler, araştırma sorularına cevap olacak şekilde kodlanarak tematize edilmiştir. Bu bağlamda oluşturulan 14 tema Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Temalar

Temalar	Okul Müdürlerinin; Okulu Yönetme Yaklaşımı, İş Yükü ve Yönetimsel Davranışı
	Okul Müdürünün; Öğretmenlerle İlişkileri
	Okul Müdürünün; Öğrencilerle İlişkileri
	Okul Müdürünün; Velilerle İlişkileri
	Okul Müdürünün; Üst Yönetimle (İl Ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü) İlişkileri
	Öğretmenlerin Eğitim Faaliyetlerini Uygulama Yeterlikleri
	Öğretmenlerin Uygulamada Yaşadıkları Sorunlar
	Öğrencilerin Eğitim Faaliyetlerinden Faydalanma Yeterlikleri
	Öğrencilerin Eğitim Faaliyetlerinde Yaşadıkları Sorunlar
	Eğitimci Olmayan Okul Çalışanlarının Durumu
	Okul Müdürlerinin Öğretmenlere Önerileri
	Okul Müdürlerinin Öğrencilere Öneriler

Okul Müdürlerinin Velilere Öneriler
Okul Müdürlerinin Üst Yönetime (İl ve İlçe Milli Eğitim) Öneriler

4.1. Uzaktan Eğitim Uygulamalarının, Okul Müdürlerine Etkisine Yönelik Bulgular

Okul müdürlerinin uzaktan eğitim uygulamalarının kendilerini nasıl etkilediklerine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla katılımcılara;

“Uzaktan eğitim uygulaması, bir okul müdürü olarak sizi nasıl etkilemektedir?”

Okulunuzda yürütülen uzaktan eğitim faaliyetleri;

- Okulu yönetme yaklaşımınızı, iş yükünüzü ve yönetimsel davranışlarınızı
- Öğretmenlerle olan ilişkileri
- Öğrencilerle olan ilişkileri
- Velilerle olan ilişkileri
- Üst yönetimle (İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü) olan ilişkileri

nasıl etkilemektedir?”

soruları yöneltmiştir. Okul müdürlerinin sorulara verdikleri yanıtlar doğrultusunda “Okulu Yönetme Yaklaşımı, İş Yükü ve Yönetimsel Davranış”, “Öğretmenlerle İlişkiler”, “Öğrencilerle İlişkiler”, “Velilerle İlişkiler”, “Üst Yönetimle (İl Ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü) İlişkiler” adı altında beş farklı tema oluşturulmuştur. Okulu yönetme yaklaşımı, iş yükü ve yönetimsel davranış teması altında, olumsuz etkilenme, iş yükünde artma, kontrol ve takip sorunu, ekip ruhu ve birlikteliğin yok olması, mesai kavramının yok olması, şikâyetlerin artması kodları oluşturulmuştur. Öğretmenlerle ilişkiler teması altında; olumsuz etkilenmesi, işbirliğinin azalması, örgütsel bağlılığın azalması, yaratıcı fikirler ve projelerin üretilmemesi, öğretmenin idareci baskısı hissetmesi kodları oluşturulmuştur. Öğrencilerle ilişkiler temasının altında, olumsuz etkilenmesi, ihtiyaçlarına anında karşılık verilememesi, ders takibi ve kontrol problemi, ders dışı kontrol problemi kodları oluşturulmuştur. Velilerle ilişkiler temasının altında olumsuz etkilenmesi, şikâyetlerin artması, okul aile birliği pasifleşmesi (maddi), veli desteğinin azalması (eğitsel) kodları oluşturulmuştur. Son olarak üst yönetimle (il ve ilçe milli eğitim müdürlüğü) ilişkiler teması altında ise olumsuz etkilenmesi, iletişim azalması, destek alamama, baskı, motivasyon düşüklüğü kodları oluşturulmuştur.

4.1.1. Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Okul Müdürlerinin Okulu Yönetme Yaklaşımlarına, İş Yüküne ve Yönetimsel Davranışlarına Etkisine İlişkin Görüşler

Okul müdürlerine “Okulunuzda yürütülen uzaktan eğitim faaliyetleri; okulu yönetme yaklaşımınızı, iş yükünüzü ve yönetimsel davranışlarınızı nasıl etkilemektedir?” sorusu yöneltilek görüşleri alınmış, uzaktan eğitimin okulu yönetme yaklaşımlarına, iş yüklerine ve yönetimsel davranışlarına etkisine örnekler vermeleri istenmiştir. Elde edilen görüşler kodlanarak ayrıntılı olarak Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3.Uzaktan eğitim faaliyetlerinin; okul müdürlerinin okulu yönetme yaklaşımı, iş yükü ve yönetimsel davranışlarına etkisi

Alt Problem 1	Uzaktan eğitim faaliyetleri; okul müdürlerinin okulu yönetme yaklaşımını, iş yükünü ve yönetimsel davranışlarını nasıl etkilemektedir?	f	%

Tema 1	Okul Müdürlerinin; Okulu Yönetme Yaklaşımı, İş Yükü ve Yönetimsel Davranışı		
Kodlar	Olumsuz etkilenme	29	96,6
	Kontrol ve takip sorunu	29	96,6
	İş yükünde artma	27	90,0
	Ekip ruhu ve birlikteliğin yok olması	17	56,6
	Mesai kavramının yok olması	16	53,3
	Şikayetlerin artması	14	46,6

Okul müdürlerinin, yürütülen uzaktan eğitim faaliyetlerinin okulu yönetme yaklaşımını, iş yükünü ve yönetimsel davranışlarını nasıl etkilediğini belirlemeye yönelik sorulan “Okulunuzda yürütülen uzaktan eğitim faaliyetleri; okulu yönetme **yaklaşımınızı, iş yükünüzü ve yönetimsel davranışlarınızı** nasıl etkilemektedir?” sorusuna ilişkin olarak görüş bildiren okul müdürlerinin en sık verdikleri cevap, süreçten olumsuz etkilendikleri ve kontrol ve takip sorunu yaşadıklarıdır (f:29, %96,6). Bunun dışında okul müdürlerinin görüşleri; iş yükünde artma (f:27, %90), ekip ruhu ve birlikteliğin yok olması (f:17,%56,6), mesai kavramının yok olması (f:16,%53,3)ve şikayetlerin artması (f:14,%46,6)şeklindekodlanmıştır.

“Okulunuzda yürütülen uzaktan eğitim faaliyetleri; okulu yönetme **yaklaşımınızı, iş yükünüzü ve yönetimsel davranışlarınızı** nasıl etkilemektedir?” sorusuna ilişkin olarak görüş bildiren okul müdürlerinin bazılarının görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aktarılmıştır:

Uzaktan eğitim süreci okul müdür olarak beni son derece olumsuz etkiledi. Halihazırda yapmakta olduğumuz görevlerimizin üstüne ekstra yeni görev ve sorumluluklar geldi. Buda doğal olarak iş yükümüzü arttırdı. Özellikle öğrencisi gerek internet yokluğu gerekse cihaz yokluğu çeken veliler ciddi anlamda şikayet eder durumdadır. Öğretmenlerle öğrencilerle iletişimimiz yüz yüze olandan çok kötü durumda. Durum böyle olunca da öğrencileri ve öğretmenleri takip etmede ve kontrolü sağlamakta çok ciddi sıkıntılar çekmekteyiz. Hangi öğretmenin derslerini nasıl işlediğini kontrol edemiyoruz öğrencilerin derslerden ne kadar verim aldığını belirleyemiyoruz. Öğretmenlerin okula sadece haftada bir gün ve belirli bir amaçla gelmeleri onların okulla olan bağlarını zayıflattı. Buda ekip ruhunu olumsuz etkiledi (Okul Müdürü 10).

Olumsuz etkiledi. İş yükümüzü arttırdı. Geçen eğitim öğretim yılında yapılan uzaktan eğitim faaliyetleri idari anlamda iş yükümüzü daha fazla artırmıştı. Bu eğitim öğretim yılında yapılan uzaktan eğitim faaliyetlerinde öğretmenlere dersin saatini planlama konusunda yetki verilmesi bizim iş yükümüzü biraz daha hafifletti. Ancak buda öğretmenlerin diledikleri saate ders koymalarının önünü açtı durum böyle olunca da okul müdürleri olarak bizim mesai saati kavramımız yok oldu (Okul Müdürü 1).

Uzaktan bakıldığında iş yükümüzün azaldığı gibi bir durum ortaya çıksa da iş yükümüzün azalması gibi bir olay söz konusu değildir. İş yükümüz ekstra olarak uzaktan eğitim faaliyetlerinin eklenmesi ile birlikte tam gaz devam etmektedir. Öğrenci ile öğretmenle veli ile olan bağlarımızın zayıflaması böyle bir sonuç doğurmamıştır. Yönetimsel davranışlarımız açısından bakacak olursak öğretmenlerin yaşadıkları olağanüstü durum karşısında ister istemez onlara bazı esneklikler göstermemiz söz

konusu oldu. Bu zor süreçte öğrencinin öğretmenin ve velinin yaşadığı sıkıntıları göz önüne alarak onları motive edici davranışlar sergilemeye gayret gösteriyoruz(Okul Müdürü 16).

Uzaktan eğitim uygulamaları bir okul müdürü olarak iş yükümüzü ister istemez artırdı. Ancak iş yükünden ziyade bizim açımızdan olumsuz yönü kontrol imkanımızı neredeyse tamamen elimizden aldı. Öğretmenlerimiz dersini yapıyor mu yapıyorsa ne şekilde ve ne kadar verimli yapıyor Öğrencilerimiz derse giriyor mu hangi Öğrencilerimiz derse giriyor hangileri derse girmiyor ne kadar faydalı oluyor ister istemez bunun kontrolünü ve takibini yapamıyoruz. Eskiden ders atamasını biz yapıyorduk bu yetkiyi öğretmene verdiklerinden beri hangi öğrencinin derse girip girmediğini bilemiyoruz. Öğretmenlerin istedikleri saatte ders atamaları mesai anlamında da bizi zorlamaktadır. Daha önceden öğretmenlerimiz ve öğrencilerimizle bir çatı altında buluşuyorduk. Şu anda bu birliktelik yok oldu öğrencilerin ve velilerin hatta öğretmenlerin bile şikayetleri arttı. Çünkü süreç tamamen yabancı olduğumuz bir süreç. Kimse tam anlamıyla bir şey bilmiyor. Bilse dahi teknolojik anlamda yeterli donanuma sahip olmayan birçok öğrencimiz öğretmenimiz bulunmaktadır(Okul Müdürü 13).

4.1.2. Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Okul Müdürlerinin Öğretmenlerle Olan İlişkilerine Etkisine Yönelik Görüşler

Okul müdürlerine “Okulunuzdaki uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulama süreci, öğretmenlerle yaşadığınız ilişkileri nasıl etkilemektedir?” sorusu yöneltilerek görüşleri alınmış, uzaktan eğitim uygulamalarının okul müdürlerinin öğretmenlerle olan ilişkilerine etkisine örnekler vermeleri istenmiştir. Elde edilen görüşler kodlanarak ayrıntılı olarak Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. uzaktan eğitim uygulamalarının okul müdürlerinin öğretmenlerle olan ilişkilerine etkisi

Alt Problem 2	Uzaktan eğitim faaliyetleri; okul müdürlerinin öğretmenlerle yaşadığı ilişkileri nasıl etkilemektedir?	F	%
Tema 2	Okul Müdürünün; Öğretmenlerle İlişkileri		
	Olumsuz etkilenmesi	27	90,0
	İşbirliğinin azalması	21	70,0
Kodlar	Örgütsel bağlılığın azalması	16	53,3
	Yaratıcı fikirler ve projelerin üretilmemesi	9	30,0
	Öğretmenin idareci baskısı hissetmesi	5	16,6

Okul müdürlerinin, yürütülen uzaktan eğitim faaliyetlerinin öğretmenlerle olan ilişkilerini nasıl etkilediğini belirlemeye yönelik sorulan “Okulunuzdaki uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulama süreci, öğretmenlerle yaşadığınız ilişkileri nasıl etkilemektedir?” sorusuna ilişkin olarak görüş bildiren okul müdürlerinin en sık verdikleri cevap, süreçten olumsuz etkilendikleridir (f:27, %90). Bunun dışında okul müdürlerinin görüşleri; işbirliğinin azalması (f:21, %70), örgütsel bağlılığın azalması (f:16, %53,3), yaratıcı fikirler ve projelerin üretilmemesi (f:9, %30) ve öğretmenin idareci baskısı hissetmesi (f:5, %16,6) şeklinde kodlanmıştır.

“Okulunuzdaki uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulama süreci, öğretmenlerle yaşadığınız ilişkileri nasıl etkilemektedir?” sorusuna ilişkin olarak görüş bildiren okul müdürlerinin bazılarının görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aktarılmıştır:

Öğretmenlerle yüzyüze görüşme imkanı kalmadığından samimiyet yok oldu. Eski gibi işbirliği ortamı maalesef yok. Öğretmenleri kontrol ve takip konusunda sorunlar yaşıyoruz. Örnek verecek olursak öğretmenlerle yaptığımız online toplantılar yüz yüze yaptığımız toplantılara nazaran daha gayriresmi bir havada yapıyor herkes evinde kameralar kapalı hal böyle olunca resmiyet yok oluyor. Öğretmenlerin okulla ilgili bağları kopma noktasına geldi. Derslerin nasıl gitti öğrencilerin durumlarını nasıl olduğu konusunda dostane olarak yönelttiğimiz sorular ve bilgi taleplerimiz dahi bu süreçte öğretmenleri kendilerini baskı altında hissetmesine sebep oluyor. (Okul Müdürü 21)

Öğretmenlerimizle gerek online gerekse telefon aracılığıyla sürekli irtibat halindeyiz. Haftanın bir günü okula gelen öğretmenlerimizle de Süreç hakkında yaşanan olumsuzluklar problemler sürecin daha iyi yürütülmesi konusunda yapılabilecek çalışmalar konusunda görüş alışverişinde bulunuyoruz. Ama bu süreç öğretmenlerle okul idaresi arasında ister istemez bir mesafe oluşmasına sebep oldu. Öyle düşünüyorum ki yaşadıkları bir çok programı bizlere yansıtmadı öğretmen arkadaşlar tabi biz de çözüp kendilerine yansıtmadığımız problemler oldu. Bu süreçte ister istemez arada mesafeler olduğu için onların bize yansıttığı problemleri çözmeye konusunda bizler zorluklar yaşayabiliriz yine aynı şekilde bizim onlara yansıttığımız problemler karşısında da onların motivasyonu düşebilir. Süreci bu şekilde yürütmeye çalışıyoruz (Okul Müdürü 24).

Öğretmenlerle ilişkilerimizde son derece olumsuz etkilendi. Sürekli telefonda görüşebiliyoruz sadece online platformlarda toplantılar yapıyoruz. Ancak elbette yüzyüze eğitim dönemindeki durumdan şu an eser yok. Süreç hakkında bilgi istemek için öğretmeni aradığımızda tedirgin oluyor. Sanki süreçle alakalı kendisini sorguluyormuşuz gibi baskı altında hissediyor (Okul Müdürü 4).

4.1.3. Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Okul Müdürlerinin Öğrencilerle Olan İlişkilerine Etkisine Yönelik Görüşler

Okul müdürlerine “Okulunuzdaki uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulama süreci, öğrencilerle yaşadığınız ilişkileri nasıl etkilemektedir?” sorusu yöneltilerek görüşleri alınmış, uzaktan eğitim uygulamalarının okul müdürlerinin öğrencilerle olan ilişkilerine etkisine örnekler vermeleri istenmiştir. Elde edilen görüşler kodlanarak ayrıntılı olarak Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Okul Müdürlerinin Öğrencilerle Olan İlişkilerine Etkisi

Alt Problem 3	Uzaktan eğitim faaliyetleri; okul müdürlerinin öğrencilerle yaşadığı ilişkileri nasıl etkilemektedir?	f	%
Tema 3	Okul Müdürünün; Öğrencilerle İlişkileri		
	Olumsuz etkilenmesi	30	100,0
	İhtiyaçlarına anında karşılık verilememesi	28	93,3
	Ders takibi ve kontrol problemi	27	90,0
	Ders dışı kontrol problemi	18	60,0

Okul müdürlerinin, yürütülen uzaktan eğitim faaliyetlerinin öğrencilerle olan ilişkilerini nasıl etkilediğini belirlemeye yönelik sorulan “Okulunuzdaki uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulama süreci, öğrencilerle yaşadığınız ilişkileri nasıl etkilemektedir?” sorusuna ilişkin olarak görüş bildiren okul müdürlerinin en sık verdikleri cevap, süreçten olumsuz etkilendikleridir (f:30, %100). Bunun dışında okul müdürlerinin görüşleri; ihtiyaçlarına anında karşılık verilememesi (f:28, %93,3), ders takibi ve kontrol problemi (f:27, %90) ve ders dışı kontrol problemi (f:18, %60) şeklinde kodlanmıştır.

“Okulunuzdaki uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulama süreci, öğrencilerle yaşadığınız ilişkileri nasıl etkilemektedir?” sorusuna ilişkin olarak görüş bildiren okul müdürlerinin bazılarının görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aktarılmıştır:

Bu süreçte en fazla öğrencilerle olan ilişkilerimiz zarar gördü. Öğrencilerle birebir iletişim kurma şansımız çok azaldı. Öğrenciler internet sorunu yaşadıkları için hem derslerle hem de okulla olan bağları oldukça zayıfladı. Örnek verecek olursak okulumuzda 300 öğrencimiz var ancak bunlardan en fazla 150 tanesi yani yaklaşık olarak %50’si eğitimlerden sağlıklı bir şekilde faydalanmakta geriye kalanların yaklaşık 60 tanesinden ise haber dahi almakta güçlük yaşıyoruz (Okul Müdürü 1).

Öğrencilerimizle sürekli iletişim halindeyim. Elimden geldiğince durumlarını takip etmeye çalışıyorum. Ancak bu süreç ister istemez onlarla olan ilişkilerimizi de olumsuz etkiledi. Örnek verecek olursak okulda bir sorun yaşayan öğrenci rahatlıkla kapımı çalıp yanıma gelip sorunlarını, sorularını ve isteklerini bana açabiliyordu. Fakat şu anda sorun yaşayan veya bir isteği olan öğrenci dilediği zaman beni arayamıyor. Yüz yüze eğitim varken okul içerisinde öğrencilerin her türlü davranışlarını takip etme imkanımız vardı. Fakat şu an evdeler, bizden uzaktalar, kendi başlarındalar. Bu durum onlar üzerindeki kontrolümüzü de ister istemez etkilenmiş durumda (Okul Müdürü 8).

4.1.4. Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Okul Müdürlerinin Velilerle Olan İlişkilerine Etkisine Yönelik Görüşler

Okul müdürlerine “Okulunuzdaki uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulama süreci, velilerle yaşadığınız ilişkileri nasıl etkilemektedir?” sorusu yöneltilerek görüşleri alınmış, uzaktan eğitim uygulamalarının okul müdürlerinin velilerle olan ilişkilerine etkisine örnekler vermeleri istenmiştir. Elde edilen görüşler kodlanarak ayrıntılı olarak Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Uzaktan eğitim uygulamalarının okul müdürlerinin velilerle olan ilişkilerine etkisi

Alt Problem 4	Uzaktan eğitim faaliyetleri; okul müdürlerinin velilerle yaşadığı ilişkileri nasıl etkilemektedir?	f	%	
Tema 4	Okul Müdürünün; Velilerle İlişkileri			Okul müdürlerinin, yürütülen uzaktan eğitim faaliyetlerinin velilerle ilişkilerini nasıl etkilediğini belirlemeye yönelik sorulan “Okulunuzdaki uzaktan eğitim
Kodlar	Olumsuz etkilenmesi	24	80,0	
	Şikayetlerin artması	21	70,0	
	Okul aile birliği pasifleşmesi (Maddi)	12	40,0	
	Veli desteğinin azalması (Eğitsel)	11	36,6	

olan ilişkilerini nasıl etkilediğini belirlemeye yönelik sorulan “Okulunuzdaki uzaktan eğitim

faaliyetlerini uygulama süreci, velilerle yaşadığınız ilişkileri nasıl etkilemektedir?” sorusuna ilişkin olarak görüş bildiren okul müdürlerinin en sık verdikleri cevap, süreçten olumsuz etkilendikleridir (f:24, %80). Bunun dışında okul müdürlerinin görüşleri; şikayetlerin artması (f:21, %70), okul aile birliği pasifleşmesi (maddi) (f:12, %40), veli desteğinin azalması (eğitsel) (f:11, %36,6) şeklinde kodlanmıştır.

“Okulunuzdaki uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulama süreci, velilerle yaşadığınız ilişkileri nasıl etkilemektedir?” sorusuna ilişkin olarak görüş bildiren okul müdürlerinin bazılarının görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aktarılmıştır:

Velilerle olan ilişkimiz son derece olumsuz etkilendi artık doğru düzgün okula gelmez oldular. Sadece bakanlığın müjdesini verdiği tablet dağıtımını sormaya ya da internet altyapısı sorunu nedeniyle öğrencisinin derse katılmadığı şikayetini bildirmeye geliyorlar. Okulların ufak tefek ihtiyaçlarını karşılamak üzere başvurduğumuz maddi imkanlardan biri olan okul aile birliği tamamen pasif duruma düştü. Buda yetmez gibi velilerin eğitimi olan ilgisinin ve desteğinin olmaması bu süreçte elimizi kolumuzu bağıladı (Okul Müdürü 20).

Pandemi sürecinde ister istemez öğrenci velilerimiz okula gelip gidemiyorlar. Geldiklerinde de genel olarak Süreç hakkında yaşadıkları sorunları çözmek umuduyla gelmektedir. Bizlerden talepleri ise çoğunlukla bakanlık düzeyinde müjdelenen tablet dağıtımını hakkında bilgi almak amaçlı olmaktadır. Biz de basımdan ve haberden duyduklarımız kadarıyla onlara yardımcı olmaya çalışıyoruz çünkü konu hakkında bizlere de herhangi bir malumat verilmedi. Okul kademesi olarak lise olduğumuz için velilerle çok sıkı bir iletişim ağıımız zaten yoktu ama geçmişe dönük velilerle ilişkilerimiz açısından bugünü fiyatladığımızda kişisel tahminime göre %60 düzeylerinde bir azalma olduğu kanısındayım (Okul Müdürü 30).

Velilerimizle sürekli iletişim halindeydik görüşüyorduk. Hatta evlerine gidip misafir oluyorduk. Ancak şu an Pandemiden dolayı gidemiyoruz, aynı ortamda buluşamıyoruz. Bu durum onlarla olan ilişkimizi de olumsuz etkiledi. Tabi yaşanan süreçle birlikte irtibatımızı kopardık demek çok doğru bir ifade olmaz. Telefonlardan sürekli iletişim halindeyiz. Onları yönlendiriyoruz, bilgilendiriyoruz. Her ne kadar yüzyüze yaptığımız veli toplantılarımız kadar verimli olmasa da. Okul aile birliğini toplayamamış olmamız ve okul aile birliğinin eskisi kadar aktif olmaması da bizi zorlamakta. Ancak bu süreçte veliyi suçlayamayız. Çünkü öğrencinin durumu hakkında onlar bizden daha fazla bilgiye sahip, onlar şu an bizden daha faydalı öğrenciler için. Velinin eğitim anlamında öğrencilere faydalı olması şu anki odağımız. Ancak velinin bizden şu anki talebi çocuğun psikolojisi ile alakalı değil veya dersleriyle alakalı değil, sadece bakanlığın müjdesini verdiği tablet dağıtımının ne zaman olacağı konusunda (Okul Müdürü 26).

4.1.5. Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Okul Müdürlerinin Üst Yönetimle (İl Ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü) İlişkiler Olan İlişkilerine Etkisine Yönelik Görüşler

Okul müdürlerine “Okulunuzdaki uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulama süreci, üst yönetimle (il ve ilçe milli eğitim müdürlüğü) İlişkiler yaşadığınız ilişkileri nasıl etkilemektedir?” sorusu yöneltilerek görüşleri alınmış, uzaktan eğitim uygulamalarının okul müdürlerinin üst yönetimle (il ve ilçe milli eğitim müdürlüğü) ilişkiler olan ilişkilerine etkisine örnekler vermeleri istenmiştir. Elde edilen görüşler kodlanarak ayrıntılı olarak Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Uzaktan eğitim uygulamalarının okul müdürlerinin üst yönetimle (il ve ilçe milli eğitim müdürlüğü) ilişkiler olan ilişkilerine etkisi

Alt Problem 5	Uzaktan eğitim faaliyetleri; okul müdürlerinin üst yönetimle (il ve ilçe milli eğitim müdürlüğü) yaşadığı ilişkileri nasıl etkilemektedir?	f	%
Tema 5	Okul Müdürünün; Üst Yönetimle (İl Ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü) İlişkileri		
Kodlar	Olumsuz etkilenmesi	21	70,0
	İletişim azalması	18	60,0
	Destek alamama	15	50,0
	Baskı	9	30,0

Okul müdürlerinin, yürütülen uzaktan eğitim faaliyetlerinin üst yönetimle (il ve ilçe milli eğitim müdürlüğü) olan ilişkilerini nasıl etkilediğini belirlemeye yönelik sorulan “Okulunuzdaki uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulama süreci, üst yönetimle (il ve ilçe milli eğitim müdürlüğü) yaşadığınız ilişkileri nasıl etkilemektedir?” sorusuna ilişkin olarak görüş bildiren okul müdürlerinin en sık verdikleri cevap, süreçten olumsuz etkilendikleridir (f:21, %70). Bunun dışında okul müdürlerinin görüşleri; iletişim azalması (f:18, %60), destek alamama (f:15, %50), baskı (f:9, %30) şeklinde kodlanmıştır.

“Okulunuzdaki uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulama süreci, üst yönetimle (il ve ilçe milli eğitim müdürlüğü) yaşadığınız ilişkileri nasıl etkilemektedir?” sorusuna ilişkin olarak görüş bildiren okul müdürlerinin bazılarının görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aktarılmıştır:

Üst yönetimle olan ilişkilerimizde çok fazla olmasa da olumsuz anlamda etkilendi. Süreç hakkında genel bir bilgi eksikliği ister istemez ilçe milli eğitimden istediğimiz düzeyde destek ve öneri almamıza engel olmakta. Milli Eğitim de kendilerini baskı altında hissetmek de bir motivasyon düşüklüğü yaşamaktadır. Bunu da bizler hissetmekteyiz (Okul Müdürü 9).

Pandemi sürecinde sadece milli eğitim boyutunda söylemiyorum genel olarak devlet kurumlarına gidip gelme, fikir alışverişinde bulunma, görüşme olanağı çok düştü. Covid 19 salgını nedeniyle ilçe milli eğitime gittiğimiz zaman sanki oraya virüs götürmüş gibi kendimizi suçlu hissetmemiz ya da onlardan virüs alacağımız endişesi ile mümkün olduğunca az gidip gelmeye özen gösteriyoruz. Ama yaşadığımız sorunları problemleri gerek telefonla gerekse online platformda yaptığımız toplantılarla üst yöneticilerimize ilettik. Esnek çalışmanın getirdiği bir durum olarak işleri sonuca kavuşturma noktasında bir gecikme durumu söz konusu oluyor. Bunun dışında üst yöneticilerimizle herhangi bir sorun yaşamıyoruz (Okul Müdürü 10).

İlçe milli eğitime veya il milli eğitime Pandemiden dolayı çok fazla gidemiyoruz açıkça söylemek gerekirse. İlişkilerimiz neredeyse kopma noktasına geldi diyebilirim. Onlardan şu aşamada çok fazla bir destek aldığımızı maalesef söyleyemeyeceğim. Çünkü onlar da haklı olarak kendilerini baskı altında hissetmektedir. Neticesinde hepimiz hızlı gelişen bir sürecin içerisindeyiz ve duruma yabancıyız (Okul Müdürü 11).

4.2. Uzaktan Eğitim Faaliyetlerini Uygulama Sürecinde Öğretmenlerin Durumuna Yönelik Bulgular

Uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulama sürecinde öğretmenlerin durumuna yönelik okul müdürlerinin görüşlerini belirlemek amacıyla;

“Okulunuzdaki uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulama sürecinde öğretmenlerinizi nasıl değerlendiriyorsunuz? (Aldığınız dönütler ile yaptığınız gözlem ve görüşmelerden hareketle)

- Uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulama yeterlikleri hakkında ne düşünüyorsunuz?
- Uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulamada yaşadıkları sorunlar hakkında ne düşünüyorsunuz?”

soruları yöneltilmiştir. Okul müdürlerinin sorulara verdikleri yanıtlar doğrultusunda “Eğitim Faaliyetlerini Uygulama Yeterlikleri” ve “Uygulamada Yaşadıkları Sorunlar” adı altında iki farklı tema oluşturulmuştur. Eğitim faaliyetlerini uygulama yeterlikleri teması altında, teknolojiye uyum sağlama, verimli ders ortamı sağlama, kendilerini sürekli geliştirme, genç öğretmenlerin daha yeterli ve yetenekli olması ve farklı programları keşfetme kodları oluşturulmuştur. Uygulamada yaşadıkları sorunlar temasının altında ise; öğrenciden sağlıklı dönüt alamama, öğrenci devamsızlığı, zümre iletişim ve paylaşımı zayıflaması, uygulamalı derslerde verim alamama, öğrencili evlerde cihaz problemi, dersin sabote edilmesi, ders esnasında aile müdahalesi, teknolojiyi kullanamama kodları oluşturulmuştur.

4.2.1. Öğretmenlerin Uzaktan Eğitim Faaliyetlerini Uygulama Yeterliklerine İlişkin Görüşler

Okul müdürlerine “Öğretmenlerin uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulama yeterlikleri hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusu yöneltilerek, öğretmenlerin uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulama yeterlikleri hakkındaki görüşleri alınmıştır. Elde edilen görüşler kodlanarak ayrıntılı olarak Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Öğretmenlerin uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulama yeterliklerine ilişkin görüşler

Alt Problem 6	Okul müdürlerinin, öğretmenlerin uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulama yeterlikleri hakkında görüşleri nelerdir?	f	%
Tema 6	Öğretmenlerin Eğitim Faaliyetlerini Uygulama Yeterlikleri		
	Teknolojiyi kullanabilme	24	80,0
	Verimli ders ortamı sağlayabilme	21	70,0
Kodlar	Kendilerini sürekli geliştirme	21	70,0
	Genç öğretmenlerin daha yeterli ve yetenekli olması	20	66,6
	Farklı programları keşfetme	8	26,6

Okul müdürlerinin, öğretmenlerin uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulama yeterlikleri hakkında görüşlerini belirlemeye yönelik sorulan “Öğretmenlerin uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulama yeterlikleri hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna ilişkin olarak görüş bildiren okul müdürlerinin en sık verdikleri cevap, öğretmenlerin teknolojiyi kullanabildikleridir (f:24, %80). Bunun dışında okul müdürlerinin görüşleri; verimli ders ortamı sağlayabilme (f:21, %70) kendilerini sürekli geliştirme (f:21, %70), genç öğretmenlerin daha yeterli ve yetenekli olması (f:20, %66,6), farklı programları keşfetme (f:8, %26,6), şeklinde kodlanmıştır.

“Öğretmenlerin uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulama yeterlikleri hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna ilişkin olarak görüş bildiren okul müdürlerinin bazılarının görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aktarılmıştır:

Öğretmenlerimiz uzaktan eğitim faaliyetlerinin uygulama sürecine son derece iyi adapte oldular ve teknolojiye iyi uyum sağladılar. Herhangi bir sağlık problemi veya özel bir durum olmadığı sürece öğretmenlerimiz derslerini son derece verimli olarak yürütüyorlar ve yeterince gayretli olduklarını düşünüyorum. Öğretmenlerimizin yaşlarının genç olması ve kendilerini sürekli olarak geliştirme gayreti içerisinde olmaları bizim okul olarak en büyük avantajımız (Okul Müdürü 17).

Öğretmenlerimizin yeterliliği konusunda genel ifadeler kullanmayı doğru bulmuyorum. Çünkü bilgisayarla arası iyi olan genç öğretmenlerimiz bu süreci oldukça iyi yürütürken bilgisayarla çok fazla haşır neşir olmayan veya yaşları ileri durumda olan teknolojiden uzak öğretmenlerimiz bu süreci yürütmekte zorlanmaktadır. Ama hepsi kendisini sürekli geliştirme gayreti içerisinde ve iyi niyetli bir şekilde verimli bir ders yapmayı dilediklerini söyleyebilirim (Okul Müdürü 4).

4.2.2. Öğretmenlerin Uzaktan Eğitim Faaliyetlerini Uygulama Sürecinde Yaşadıkları Sorunlara İlişkin Görüşler

Okul müdürlerine “Uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulamada yaşadıkları sorunlar hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusu yöneltilerek, öğretmenlerin uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulama sürecinde yaşadıkları sorunlara ilişkin okul müdürlerinin görüşleri alınmıştır. Elde edilen görüşler kodlanarak ayrıntılı olarak Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Öğretmenlerin uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulama sürecinde yaşadıkları sorunlara ilişkin görüşler

Alt Problem 7	Okul müdürlerinin, öğretmenlerin uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulama sürecinde yaşadıkları sorunlar hakkında görüşleri nelerdir?	f	%
Tema 7	Öğretmenlerin uygulama sürecinde yaşadıkları sorunlar		
Kodlar	Öğrenciden sağlıklı dönüt alamama	27	90,0
	Öğrenci devamsızlığı	27	90,0
	Zümre iletişim ve paylaşımı zayıflaması	21	70,0
	Uygulamalı derslerde verim alamama	17	56,6
	Öğrencili evlerde cihaz problemi	14	46,6
	Dersin sabote edilmesi	13	43,3
	Ders esnasında aile müdahalesi	9	30,0
	Teknolojiyi kullanamama	6	20,0

Okul müdürlerinin, öğretmenlerin uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulama sürecinde yaşadıkları sorunlar hakkında görüşlerini belirlemeye yönelik sorulan “Uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulamada yaşadıkları sorunlar hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna ilişkin olarak görüş bildiren okul müdürlerinin en sık verdikleri cevap, öğrenciden sağlıklı dönüt alamama ve öğrenci devamsızlığı (f:27, %90) olmuştur. Bunun dışında okul müdürlerinin görüşleri; zümre iletişim ve paylaşımı zayıflaması (f:21, %70), uygulamalı derslerde verim alamama (f:17, %56,6), öğrencili evlerde cihaz problemi (f:14, %46,6), dersin sabote edilmesi (f:13, %43,3), ders esnasında aile müdahalesi (f:9, %30), teknolojiyi kullanamama (f:6, %20) şeklinde kodlanmıştır.

“Öğretmenlerin uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulama sürecinde yaşadıkları sorunlar hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna ilişkin olarak görüş bildiren okul müdürlerinin bazılarının görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aktarılmıştır:

Uzaktan eğitim sürecinde karşınızda canlı kanlı insan olmayışı daha doğrusu insan var lakin suretinin belli olmaması öğretmenlerin öğrencilerden sağlıklı dönüt alamamasına neden olmaktadır. Öğretmen ve öğrenci arasında kurulan iletişim jest ve mimikler olmadığı için yanlış anlaşılmalara gebe. Örnek verecek olursak geçen hafta yaşadığımız bir durumda öğretmen öğrencisine söz veriyor, ancak sistemden kaynaklı rahatsız edici bir ses duyuluyor. Öğretmen bu ne biçim ses kapat deyince öğretmenin sisteme olan sitemini öğrenci üstüne almıyor ve öğretmenimiz şikayet ediliyor. Maalesef bunlarda uzaktan eğitim içerisinde olan şeyler. Bu süreçte en fazla yaşadığımız sorunlardan bir tanesi de öğrenci devamsızlığıdır daha önce de belirttiğim gibi. Bunların yanı sıra yaşlı öğretmenlerin teknolojiyi kullanamamaları ders esnasında ailelerin derse müdahale etmesi veya dersin sabote edilmesi öğretmenler arasındaki iletişimin ve paylaşımının zayıflaması uygulamalı derslerde yeterince fayda sağlanamaması öğretmenlerimizin yaşadığı ciddi problemlerdir (Okul Müdürü 17).

Genel olarak baktığımız zaman eğitim öğretim süreci içerisinde uzaktan eğitimi bana göre en sağlıklı yürüten eğitim kademesi ilkokullar ondan sonra ortaokullar ve en son liseler gelmekte. Lise öğretmenlerinin bu süreci sağlıklı olarak yürütememelerini düşünmemdeki sebep de hitap ettiği öğrencilerin yaşlarıdır. Zaten yüzyüze eğitimle bile zorluklar yaşadığımız ergenlik dönemi çocukları bu süreci suistimal etmekte ve sabote etmekte her fırsatı değerlendirecektir. Örnek verecek olursak internetim bitti telefonum çekmiyordu uyuyakalmışım derse dalmışım gibi bahaneler üretme noktasında diğer kademelere göre daha becerikli bir kademedeki görev yapmaktayız. Öğretmenlerimizle karşılığında istekli öğrenmeye odaklanmış bir öğrenci kitlesi bulamayınca ister istemez motivasyonları düşmektedir (Okul Müdürü 19).

Bu süreçte öğretmenlerimizin en fazla yakındığı şey öğrencilerin derse girmemesi ve devamsızlık yapması. Bunun yanı sıra yaşadıkları en büyük sorunlardan bir tanesi evde yeterli cihaz bulunmaması. Örneğin kendisi öğretmen eşi öğretmen üç çocukları var üçünün de canlı derse girmesi gerekiyor bir evde beş tane bilgisayar olması lazım. Bu ister istemez öğretmenler açısından bir sorun teşkil ediyor. Bir de şöyle bir sorun var evde olduğunuz zaman okuldaki gibi resmi bir öğretmen profiline sahip değilsiniz. Bir yanda canlı ders bir yanda kendi çocuklarınız. Bu durum öğretmenleri zorlamakta (Okul Müdürü 21).

4.3. Uzaktan Eğitim Faaliyetlerini Uygulama Sürecinde Öğrencilerin Durumuna Yönelik Bulgular

Uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulama sürecinde öğrencilerin durumuna yönelik okul müdürlerinin görüşlerini belirlemek amacıyla;

“Okulunuzdaki uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulama sürecinde öğrencilerinizi nasıl değerlendiriyorsunuz? (Aldığımız dönütler ile yaptığımız gözlem ve görüşmelerden hareketle)

- Uzaktan eğitim faaliyetlerinden faydalanma yeterlikleri hakkında ne düşünüyorsunuz?
- Uzaktan eğitim faaliyetleri sırasında yaşadıkları sorunlar hakkında ne düşünüyorsunuz?”

soruları yöneltilmiştir.Okul müdürlerinin sorulara verdikleri yanıtlar doğrultusunda“Eğitim Faaliyetlerinden Faydalanma Yeterlikleri” ve “Eğitim Faaliyetlerinde Yaşadıkları Sorunlar” adı altında iki farklı tema oluşturulmuştur. Eğitim faaliyetlerinden faydalanma yeterlikleri teması altında, teknolojiye uyum sağlama, sorumluluk anlayışının gelişmesi, bireysel öğrenme alışkanlığı edinme, verimli ders ortamı sağlama kodları oluşturulmuştur. Eğitim faaliyetlerinde yaşadıkları sorunlar temasının altında ise; maddi imkansızlık, ağ alt yapısı ve cihaz yetersizliği, öğrencilerde motivasyon düşüklüğü/ isteksizlik, idare-öğretmen-öğrenci iletişim zayıflığı, uygulamalı derslerde yeterli beceriyi kazanamama, bireysel öğrenme sorunu yaşayan öğrenciler için geri kalma, disiplinsizlik, fırsat eşitliği sağlanamaması, fizyolojik bozukluk, öğrencilerin programları bilmemesi kodları oluşturulmuştur.

4.3.1. Öğrencilerin Uzaktan Eğitim Faaliyetlerinden Faydalanma Yeterliklerine İlişkin Görüşler

Okul müdürlerine “Öğrencilerin uzaktan eğitim faaliyetlerinden faydalanma yeterlikleri hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusu yöneltilerek, öğrencilerin uzaktan eğitim faaliyetlerinden faydalanma yeterlikleri hakkındagörüşleri alınmıştır. Elde edilen görüşler kodlanarak ayrıntılı olarak Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10. Öğretmenlerin uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulama yeterliklerine ilişkin görüşler

Alt Problem 8	Okul müdürlerinin, öğrencilerin uzaktan eğitim faaliyetlerinden faydalanma yeterlikleri hakkında görüşleri nelerdir?	f	%	Okul müdürlerinin, öğrencilerin uzaktan eğitim faaliyetlerinden faydalanma yeterlikleri
Tema 8	Öğrencilerin Eğitim Faaliyetlerinden Faydalanma Yeterlikleri			
Kodlar	Teknolojiyi kullanabilme	28	93,3	
	Sorumluluk anlayışının gelişmesi	21	70,0	
	Bireysel öğrenme alışkanlığı edinme	21	70,0	
	Verimli ders ortamı sağlayabilme	2	6,6	

hakkında görüşlerini belirlemeye yönelik sorulan “Öğrencilerin uzaktan eğitim faaliyetlerinden faydalanma yeterlikleri hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna ilişkin olarak görüş bildiren okul müdürlerinin en sık verdikleri cevap, öğretmenlerin teknolojiyi kullanabildikleridir (f:28, %93,3). Bunun dışında okul müdürlerinin görüşleri; sorumluluk anlayışının gelişmesi (f:21, %70), bireysel öğrenme alışkanlığı edinme((f:21, %70) ve verimli ders ortamı sağlayabilme (f:2, %6,6) şeklinde kodlanmıştır.

“Öğrencilerin uzaktan eğitim faaliyetlerinden faydalanma yeterlikleri hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna ilişkin olarak görüş bildiren okul müdürlerinin bazılarının görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aktarılmıştır:

Öğrenciler, uzaktan eğitim konusunda özellikle teknoloji kullanımı açısından oldukça yetenekliler bilgililer ve donanımlılar. Sorumluk anlayışının gelişmesi ve bireysel öğrenme alışkanlığı edinme boyutunda öğrencilerimizin yeterli olduğunu düşünüyorum. Tamamının değil ancak birçoğunun evde verimli ders çalışma ortamı mevcut (Okul Müdürü 29).

Öğrencilerin teknoloji kullanma becerisini değerlendirecek olursak teknoloji ile dünyaya gelen bir neslin teknoloji kullanamayan öğretmen karşısında ister istemez bir motivasyon kaybı olacaktır. Öğrencilerimizin çoğu emekleme döneminde yani bebeklik dönemlerinde teknoloji ile tanıştılar. Bu sebeple belirli programlar ve uygulamalar konusunda bizlere göre ister istemez daha becerikliler ve teknolojiye daha yatkınlar. Uzaktan eğitim sırasında öğrenciler gerek ev ortamında gerekse internet ortamında ders dışı birbirinden farklı uyarıcılara maruz kalmakta. Bu da onların dikkatini ve derse ilgisini düşürmektedir (Okul Müdürü 20).

Uzaktan eğitim döneminde öğrencilerin teknolojiyi kullanma ya da uzaktan eğitim faaliyetlerinden yararlanabilme yeterlilikleri ve becerileri konusunda herhangi bir eksikliklerin olmadığını düşünüyorum. Materyal, internet gibi canlı derse katılma imkanı olan öğrencilerin verimli bir şekilde ders aldıklarını, bireysel öğrenme alışkanlığı edindiklerini ve ödevlerini düzenli bir şekilde yaptıklarına inanıyorum (Okul Müdürü 21).

4.3.2. Öğrencilerin Uzaktan Eğitim Faaliyetlerinde Yaşadıkları Sorunlara İlişkin Görüşler

Okul müdürlerine “Uzaktan eğitim faaliyetlerinde yaşadıkları sorunlar hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusu yöneltilerek, öğrencilerin uzaktan eğitim faaliyetlerinden faydalanma sürecinde yaşadıkları sorunlara ilişkin okul müdürlerinin görüşleri alınmıştır. Elde edilen görüşler kodlanarak ayrıntılı olarak Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11. Öğrencilerin uzaktan eğitim faaliyetlerinde yaşadıkları sorunlara ilişkin görüşler

Alt Problem 9	Okul müdürlerinin, öğrencilerin uzaktan eğitim faaliyetlerinde yaşadıkları sorunlar hakkında görüşleri nelerdir?	f	%
Tema 9	Öğrencilerin uzaktan eğitim faaliyetlerinde yaşadıkları sorunlar		
	Maddi imkansızlık, ağ alt yapısı ve cihaz yetersizliği	28	93,3
	Öğrencilerde motivasyon düşüklüğü/ isteksizlik	27	90,0
	İdare-Öğretmen-öğrenci iletişim zayıflığı	25	83,3
Kodlar	Uygulamalı derslerde yeterli beceriyi kazanamama	21	70,0
	Bireysel öğrenme sorunu yaşayan öğrencilerin geri kalması	12	40,0
	Disiplinsizlik	7	23,3
	Fırsat eşitliği sağlanamaması	7	23,3

Fizyolojik bozukluk	4	13,3
Öğrencilerin programları bilmemesi	2	6,6

Okul müdürlerinin, öğrencilerin uzaktan eğitim faaliyetlerinde yaşadıkları sorunlar hakkında görüşlerini belirlemeye yönelik sorulan “Uzaktan eğitim faaliyetlerinde yaşadıkları sorunlar hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna ilişkin olarak görüş bildiren okul müdürlerinin en sık verdikleri cevap, maddi imkansızlık, ağ alt yapısı ve cihaz yetersizliği (f:28: %93,3) olmuştur. Bunun dışında okul müdürlerinin görüşleri; öğrencilerde motivasyon düşüklüğü/ isteksizlik (f:27, %90), idare-öğretmen-öğrenci iletişim zayıflığı (f:21, %70), uygulamalı derslerde yeterli beceriyi kazanamama (f:21, %70), bireysel öğrenme sorunu yaşayan öğrencilerin geri kalması (f: 12, %40), disiplinsizlik (f:7, %23,3), fırsat eşitliği sağlanamaması (f:7, %23,3), fizyolojik bozukluk (f:4, %13,3), öğrencilerin programları bilmemesi (f:2, %6,6), şeklinde kodlanmıştır.

“Öğrencilerin uzaktan eğitim faaliyetlerinde yaşadıkları sorunlar hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna ilişkin olarak görüş bildiren okul müdürlerinin bazılarının görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aktarılmıştır:

Öğrencilerimizin yaşadığı bu süreçte en büyük zorluk ailelerin maddi imkansızlık nedeniyle eve internet bağlatamaması veya bilgisayar alamamasıdır. Eğitimlerin yüz yüze olmayışı, öğretmen öğrenci arasında sanal duvarların olması öğrenciler de bir isteksizlik ve motivasyon düşüklüğü yaratabilir. Bunların yanı sıra daha önce de belirttiğim gibi teorik olmayan pratik derslerde öğrenciler yeterli beceri kazanma noktasında geri kalabilirler (Okul Müdürü 23).

Öğrenci boyutunda da öğretmenlerin yaşadığı benzer sıkıntılar yaşanmakta. Bir çok öğretmen ne farklı farklı dersleri işlemesi ve her öğretmenin teknolojiyi aynı şekilde kullanılması öğrenciler de bir motivasyon kaybı yaşanmasına sebep oluyor. Biz bu sorunu uzaktan eğitimden önce yüzyüze eğitim de de hissediyorduk ancak uzaktan eğitimde daha yoğun bir şekilde hissetmeye başladık. Çalışma ortamı hazır öğrenci ve öğretmen derslere daha motive olarak başlarken plansız olan öğretmen ve uygun çalışma ortamı olmayan öğrenci ister istemez derse biran evvel bitsin duygusuyla başlıyor (Okul Müdürü 12).

Genel anlamda söylüyorum bu süreçte öğrencilerimizin büyük bir çoğunluğu maddi olarak yetersiz oldukları için internet ve cihaz edinme noktasında sıkıntılar yaşamaktadır. Buda genel bir motivasyon düşüklüğüne ve fırsat eşitsizliğine neden olmaktadır. Daha önce de belirttiğim gibi öğrenci ve bizler arasındaki iletişim eskisi kadar güçlü değil. Hal böyleyken velisi ilgisiz, bireysel olarak kendini geliştirme yeteneği olmayan öğrencilerimiz geri kalmakta, ders dışı takibimiz zorlaşmakta, bu da disiplinsizliği beraberinde getirmekte. Ancak en ciddi sorunlardan bir tanesi fen ve teknoloji veya beden eğitimi gibi pratik dersleri yeterince sağlıklı yapamamak (Okul Müdürü 7).

4.4. Uzaktan Eğitim Uygulamasının Okullarda Çalışan Eğitimci Olmayan Personeller Üzerindeki Etkisine Yönelik Bulgular

Uzaktan eğitim uygulamaları sürecinde okullarda çalışan eğitimci olmayan personellerin durumuna yönelik okul müdürlerinin görüşlerini belirlemek amacıyla “Uzaktan eğitim uygulaması, okulunuzda çalışan eğitimci olmayan personellerinizi (memur, hizmetli, işçi) nasıl etkilemektedir?” sorusu yöneltilmiştir. Elde edilen görüşler sonucunda oluşturulan kodlar Tablo 12’de yer almaktadır.

Tablo 12. Uzaktan Eğitim Uygulamasının Okullarda Çalışan Eğitimci Olmayan Personeller Üzerindeki Etkisine Yönelik Kodlar

Alt Problem 10	Uzaktan eğitim uygulaması, okullarda çalışan eğitimci olmayan personelleri (memur, hizmetli, işçi) nasıl etkilemektedir?	f	%
Tema 10	Eğitimci Olmayan Okul Çalışanlarının Durumu		
	İş yükü azaldı	30	100,0
Kodlar	Çalışma azimleri azaldı	16	53,3
	Motivasyonları düştü	9	30,0

Okul müdürlerinin, uzaktan eğitim uygulamaları sürecinde okullarda çalışan eğitimci olmayan personellerin durumuna yönelik görüşlerini belirlemeye amacıyla sorulan “Uzaktan eğitim uygulaması, okulunuzda çalışan eğitimci olmayan personellerinizi (memur, hizmetli, işçi) nasıl etkilemektedir?” sorusuna ilişkin olarak görüş bildiren okul müdürlerinin en sık verdikleri cevap, bu personellerin iş yüklerinin azaldığı (f:30, %100) olmuştur. Bunun dışında okul müdürlerinin görüşleri; çalışma azimleri azaldı (f:16, %53,3) ve motivasyonları düştü (f:9, %30) şeklinde kodlanmıştır.

“Uzaktan eğitim uygulaması, okulunuzda çalışan eğitimci olmayan personellerinizi (memur, hizmetli, işçi) nasıl etkilemektedir?” sorusuna ilişkin olarak görüş bildiren okul müdürlerinin bazılarının görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aktarılmıştır:

Bu süreçte en rahat eden kesim eğitimci olmayan okul personelleri oldu. Çünkü iş yükleri son derece azaldı. Ancak bununla birlikte çalışma azmini ve motivasyonlarını da düşürdü (Okul Müdürü 29).

Eğitimci olmayan okul personellerinin görevi lavaboları temizlemek sınıfları temizlemektir. Şimdi buralar kullanılmadığı için ister istemez onların iş yükü de azalmış oldu. İş yükündeki azalma onlarda bir rahatlık bir gevşetme yaşattı. Kendileriyle sosyal ortamda gayriresmi olarak gerçekleştirdiğimiz görüşmeler de edindiğim izlenim ve duyduğum şu ki Onlar da okulun açılmasından ve öğrencilerin okula devam etmesinden yanalar. Elbette öğrenciler geldiği zaman sınıfı kirletirler ortamı kirletirler okula kirletirler ancak öğrencilerin bulunduğu ortamda çalışmak onların da motivasyonunu artıracaktır. İşin gerçeği rahatlıkla birlikte onların da motivasyon kaybı yaşadığı ortadadır (Okul Müdürü 23).

Bu süreçte okulda öğrenci olmadığı için onların da iş yükü azaldı. Öğrenci olmadığı için kaloriferde yatırmıyoruz. Hatta esnek çalışma süreci ile birlikte okula gelmiyorlar bile. Gayet rahatlar ancak bu rahatlığın onların çalışma hevesini ve alışkanlığını düşürdüğünü düşünüyorum (Okul Müdürü 15).

4.5. Uzaktan Eğitim Faaliyetlerinin Daha Etkili Yürütülebilmesine İlişkin Önerilere Yönelik Bulgular

Uzaktan Eğitim faaliyetlerinin daha etkili yürütülebilmesi için okul müdürlerinin önerilerini belirlemeye yönelik;

“ Uzaktan Eğitim faaliyetlerinin daha etkili yürütülebilmesi için,

- Öğretmenlere
- Öğrencilere

c. Velilere

d. Üst Yönetime (İl Ve İlçe Milli Eğitim) önerileriniz nelerdir?"

Soruları yöneltilmiştir. Elde edilen görüşler sonucunda “Öğretmenlere Öneriler”, “Öğrencilere Öneriler”, “Velilere Öneriler”, “Üst Yönetime (İl Ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü) Öneriler” adı altında dört farklı tema oluşturulmuştur. Öğretmenlere öneriler teması altında; çalışma ortamının hazırlanması, öğrenci motivasyonunu sağlama, öğrenci çalışmalarının takibi, okulla iletişim, veliyle iletişim, zümreyle iletişim kodları oluşturulmuştur. Öğrencilere öneriler temasının altında; çalışma ortamının hazırlanması, düzenli ödev disiplini, bireysel öğrenme motivasyonu, okulla iletişim, diğer öğrencilerle iletişim kodları oluşturulmuştur. Velilere öneriler teması altında; çalışma ortamının hazırlanması, öğrenciyi motive etme, çalışmalarının takibi, okulla iletişim kodları oluşturulmuştur. Son olarak üst yönetime (il ve ilçe milli eğitim müdürlüğü) öneriler teması altında ise; internet desteğinin artması, cihazihtiyacının giderilmesi, süreç takibi yapma, hizmetiçi eğitimler düzenleme, öğretmen ve okul müdürlerini motive etme, sınava yönelik daha fazla soru paylaşımı, ders süresinin uzatılmasında insiyatif verme kodları oluşturulmuştur.

4.5.1. Uzaktan Eğitim Faaliyetlerinin Daha Etkili Yürütülebilmesi İçin Okul Müdürlerinin Öğretmenlere İlişkin Önerilerine Yönelik Bulgular

Okul müdürlerine “Uzaktan Eğitim faaliyetlerinin daha etkili yürütülebilmesi için öğretmenlere önerileriniz nelerdir?” sorusu yöneltilerek, uzaktan eğitim faaliyetlerinin daha etkili yürütülebilmesi için okul müdürlerinin öğretmenlere önerileri alınmıştır. Elde edilen görüşler kodlanarak ayrıntılı olarak Tablo 13’de verilmiştir.

Tablo 13. Uzaktan eğitim faaliyetlerinin daha etkili yürütülebilmesi için okul müdürlerinin öğretmenlere önerileri

Uzaktan eğitim faaliyetlerinin daha etkili yürütülebilmesi için okul müdürlerinin öğretmenlere önerileri nelerdir?		f	%
Alt Problem 11			
Tema 11	Okul Müdürlerinin Öğretmenlere Önerileri		
	Çalışma ortamının hazırlanması	28	93,3
	Öğrenci motivasyonunu sağlama	27	90,0
	Öğrenci çalışmalarının takibi	26	86,6
Kodlar	Okulla iletişim	21	70,0
	Veliyle iletişim	21	70,0
	Zümreyle iletişim	11	36,6

Okul müdürlerinin, uzaktan eğitim faaliyetlerinin daha etkili yürütülebilmesi için öğretmenlere önerilerinin belirlemeye yönelik sorulan “Uzaktan Eğitim faaliyetlerinin daha etkili yürütülebilmesi için öğretmenlere önerileriniz nelerdir?” sorusuna ilişkin olarak görüş bildiren okul müdürlerinin en sık verdikleri cevap, öğretmenlerin kendilerine bir çalışma ortamı hazırlamaları gerektiğidir (f:28, %593,3). Bunun dışında okul müdürlerinin görüşleri; öğrenci motivasyonunu

sağlama (f:27, %90), öğrenci çalışmalarının takibi (f:26, %86,6), okulla iletişim (f:21, %70), veliyle iletişim (f:21, %70), zümreyle iletişim(f:11, %36,6) şeklinde kodlanmıştır.

“Uzaktan Eğitim faaliyetlerinin daha etkili yürütülebilmesi için öğretmenlere önerileriniz nelerdir?” sorusuna ilişkin olarak görüş bildiren okul müdürlerinin bazılarının görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aktarılmıştır:

Öğretmenler mutlak suretle evlerinde kendilerine ders yapacakları ayrı bir ortam hazırlamalıdır. Her ne kadar yüz yüze eğitim de olduğu gibi başarılı olmasa da sürekli motivasyon artırıcı konuşmalar yapmalıdır. Öğrencilerin çalışmalarını yakından takip etmeli, hem öğrencilere hem velilere hem okulla hem de diğer öğretmenlerle sürekli iletişim halinde olmalıdır (Okul Müdürü 11).

Öğretmenler açısından şöyle bir sıkıntı var.Yapılan çalışmaları kimi zaman gereksiz ve yetersiz olarak görmekteler. Ancak böyle bir algı içerisinde yüzerken gözden kaçırdıkları şöyle bir durum var devlet bizlere bunun karşılığında ücret ödüyor. İlk etapta baktığımız zaman Pazarcının pazarda sattığı meyve inşaatının inşaatta ortaya koyduğu işgücü veya kaportacının yaptığı bir iş gibi evet ortaya bir ürün çıkmıyor ancak bizim çalışmalarımızın sonucunda mutlaka ilerde meyvesini verecektir. Tabii ki bu anlamda öğretmen arkadaşlar olumlu bir davranış sergilemiyorlar. Bu bizim görevimiz biz bunu yapmaktayız. Bunun bilincine varmak gerek. Öğretmenlerden istediğim ve beklediğim davranış bu süreci daha iyi nasıl atlatabiliriz daha faydalı nasıl olabiliriz bunu düşünmeliler (Okul Müdürü 14).

Öncelikle öğretmenlerimiz okulla, velilerle öğrencilerle ve öğretmenlerle bağlarını koparmamalı, onlarla sürekli iletişim halinde olmalıdır. Bunların yanı sıra öğrenci çalışmalarını sürekli takip etmeliler, derse katılmayan öğrencilerin derse katılımını sağlamalıdır. Evlerinde kendilerine ait bir çalışma ortamı bulunmalıdır. Ders yapma sürecinde internet kopması, elektrik kesilmesi, dış uyarıcılar gibi yaşayabilecekleri her türlü olumsuzluğu planlamalıdır (Okul Müdürü 16).

4.5.2. Uzaktan Eğitim Faaliyetlerinin Daha Etkili Yürütülebilmesi İçin Okul Müdürlerinin Öğrencilere İlişkin Önerilerine Yönelik Bulgular

Okul müdürlerine “Uzaktan Eğitim faaliyetlerinin daha etkili yürütülebilmesi için öğrencilere önerileriniz nelerdir?” sorusu yöneltilerek, uzaktan eğitim faaliyetlerinin daha etkili yürütülebilmesi için okul müdürlerinin öğrencilere önerileri alınmıştır. Elde edilen görüşler kodlanarak ayrıntılı olarak Tablo 14’te verilmiştir.

Tablo 14. Uzaktan eğitim faaliyetlerinin daha etkili yürütülebilmesi için okul müdürlerinin öğrencilere önerileri

Alt Problem 12	Uzaktan eğitim faaliyetlerinin daha etkili yürütülebilmesi için okul müdürlerinin öğrencilere önerileri nelerdir?	f	%
Tema 12	Okul Müdürlerinin Öğrencilere Önerileri		
Kodlar	Çalışma ortamının hazırlanması	28	93,3
	Düzenli ödev disiplini	28	93,3
	Bireysel öğrenme motivasyonu	23	76,6
	Okulla iletişim	21	70,0

Okul müdürlerinin, uzaktan eğitim faaliyetlerinin daha etkili yürütülebilmesi için öğrencilere önerilerini belirlemeye yönelik sorulan “Uzaktan Eğitim faaliyetlerinin daha etkili yürütülebilmesi için öğrencilere önerileriniz nelerdir?” sorusuna ilişkin olarak görüş bildiren okul müdürlerinin en sık verdikleri cevap, öğrencilerin kendilerine bir çalışma ortamı hazırlamaları ve düzenli ödev disiplini edinmeleri (f:28, %593,3) gerektiğidir. Bunun dışında okul müdürlerinin görüşleri; bireysel öğrenme motivasyonu (f:23, %76,6), okulla iletişim (f:21, %70) ve diğer öğrencilerle iletişim (f:13, 43,3) şeklinde kodlanmıştır.

“Uzaktan Eğitim faaliyetlerinin daha etkili yürütülebilmesi için öğrencilere önerileriniz nelerdir?” sorusuna ilişkin olarak görüş bildiren okul müdürlerinin bazılarının görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aktarılmıştır:

Öğrenciler de tıpkı öğretmenlerle olduğu gibi evde kendilerini ders dinleyecekleri ders yapacakları bir ortam hazırlamalı ödevlerini düzenli olarak yapmalıdır. Kendi kendine öğrenmeyi bir alışkanlık haline getirmeli okulla rehberlik servisiyle öğretmenlerle ve diğer öğrencilerle sürekli iletişim halinde olmalıdırlar (Okul Müdürü 8).

Öğrencilerimizden derslere katılma anlamında imkanı olmayanlara elbette söyleyecek çok fazla bir şey yok. Diğer öğrencilerimiz ise sanki yüzyüze sınıf ortamında ders yapıyormuşcasına dikkatini toplamalı ve ona göre bir çalışma ortamı hazırlamalıdır. Biz şuan elbette buz dağının görünen yüzü ile ilgileniyoruz fakat buz dağının diğer yüzü ilerleyen dönemde yüz yüze eğitim başladığında ortaya çıkacaktır. Buz dağının görünmeyen kısmından kastım da öğrencilerin bu süreçten ne aldıklarıdır. Bu sebeple öğrenciler her şeyden önce öz disiplin kazanmalı, bireysel öğrenmeyi öğrenmeli ve ödevlerini düzenli yapmalıdırlar (Okul Müdürü 6).

Öğrenciler de öğretmenler tarafından verilen çalışmalarını eksiksiz olarak yerine getirmelidir. Kendi kendine bir şeyleri öğrenebilme sürecine uyum sağlamalıdır. Okulla, öğrencilerle, öğretmenlerle, rehberlik servisi ile sürekli olarak iletişim halinde olmalıdır. Evlerinde mutlaka ders çalışabilecekleri düzenli bir ortam ayarlamalıdırlar. Bu süreçte kendilerini rahatsız edebilecek her türlü uyarıcıyı ortamdaki uzak tutmalılar. Öğrencilerin şunu mutlaka unutmaması gerek uzaktan eğitim bir tatil değil, eğitim öğretim devam etmekte. Bu süreç onların geleceğinde önemli bir dezavantaj ya da avantaj olarak kalabilir(Okul Müdürü 18).

4.5.3. Uzaktan Eğitim Faaliyetlerinin Daha Etkili Yürütülebilmesi İçin Okul Müdürlerinin Velilere İlişkin Önerilerine Yönelik Bulgular

Okul müdürlerine “Uzaktan Eğitim faaliyetlerinin daha etkili yürütülebilmesi için velilere önerileriniz nelerdir?” sorusu yöneltilerek, uzaktan eğitim faaliyetlerinin daha etkili yürütülebilmesi için okul müdürlerinin velilere önerileri alınmıştır. Elde edilen görüşler kodlanarak ayrıntılı olarak Tablo 15’te verilmiştir.

Tablo 15. Uzaktan eğitim faaliyetlerinin daha etkili yürütülebilmesi için okul müdürlerinin velilere önerileri

Alt Problem 13	Uzaktan eğitim faaliyetlerinin daha etkili yürütülebilmesi için okul müdürlerinin velilere önerileri nelerdir?	f	%
Tema 13	Okul Müdürlerinin Velilere Önerileri		
Kodlar	Çalışma ortamının hazırlanması	28	93,3

Çocuklarını motive etme	28	93,3
Çalışmalarının takibi	27	90,0
Okulla iletişim	14	46,6

Okul müdürlerinin, uzaktan eğitim faaliyetlerinin daha etkili yürütülebilmesi için velilere önerilerini belirlemeye yönelik sorulan “Uzaktan Eğitim faaliyetlerinin daha etkili yürütülebilmesi için velilere önerileriniz nelerdir?” sorusuna ilişkin olarak görüş bildiren okul müdürlerinin en sık verdikleri cevap, velilerin öğrencilerine bir çalışma ortamı hazırlamaları ve çocuklarını motive etmeleri (f:28, %593,3) gerektiğidir. Bunun dışında okul müdürlerinin görüşleri; çalışmalarının takibi (f:27, %90) ve okulla iletişim (f:14, %46,6) şeklinde kodlanmıştır.

“Uzaktan Eğitim faaliyetlerinin daha etkili yürütülebilmesi için velilere önerileriniz nelerdir?” sorusuna ilişkin olarak görüş bildiren okul müdürlerinin bazılarının görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aktarılmıştır

Veliler öğrencilerini evlerde ders çalışabilecekleri bir ortam hazırlamalıdır. Bu ortam öğrencinin dikkatini dağıtacak her türlü uyarıcıdan arındırılmış olmalıdır. Öğretmenlere ve okula yardımcı olmak anlamında öğrenci çalışmalarını sürekli olarak takip etmeli ve okulla iletişimini koparmamalıdır (Okul Müdürü 2).

Veliler düzeyinde değerlendirecek olursak bu süreci daha önce de belirttiğim gibi velilerin eğitime olan ilgisi ilkökul ortaokul kademelerinde olduğu gibi yüksek değil maalesef. Bunun en büyük sebebi de öğrenciler nasıl bizlere bahane üretebiliyorsa velilere de aynı şekilde bahaneler üretebiliyor. Örneğin dersimiz yok ödevimiz yok gibi. Bu da ister istemez eğitim öğretim sürecinde öğrencinin veli kesmesine neden oluyor. Velilere bu anlamda tavsiyemiz bizlerle olan iletişimlerini kesmemeliler öğretmenlerle olan iletişimlerini mutlaka güçlü tutmalılar, öğrencilerin çalışmalarını takip etmeliler ve onları desteklemeliler (Okul Müdürü 1).

Uzaktan eğitim faaliyetleri sürecinde belki de en önemli görev velilere düşmektedir. Çocuklarının bu süreçten ne kadar iyi faydalandıklarını, eksikliklerin neler olduğunu en iyi onlar gözlemleyebilir. Bu süreçte mutlak suretle okulla, öğretmenlerle, okul rehberlik servisi ile iletişim halinde olmalılar. Öğrencilerini her anlamda desteklemeliler, moral vermeliler. Öğrencilerin rahatça ders yapacakları veya ders çalışabilecekleri bir ortama ihtiyacı olmakta. Velilerin en önemli görevlerinden bir tanesi öğrencilere ortamı bu sağlamaktır. Ayrıca bu sürecin geçici olduğunu unutmamalılar ve endişeye kapılmamalılar (Okul Müdürü 3).

4.5.4. Uzaktan Eğitim Faaliyetlerinin Daha Etkili Yürütülebilmesi İçin Okul Müdürlerinin Üst Yönetime (İl Ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerine) İlişkin Önerilerine Yönelik Bulgular

Okul müdürlerine “Uzaktan Eğitim faaliyetlerinin daha etkili yürütülebilmesi için üst yönetime (İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerine) önerileriniz nelerdir?” sorusu yöneltilerek, uzaktan eğitim faaliyetlerinin daha etkili yürütülebilmesi için okul müdürlerinin üst yönetime (İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerine) önerileri alınmıştır. Elde edilen görüşler kodlanarak ayrıntılı olarak Tablo 16’da verilmiştir.

Tablo 16. Uzaktan eğitim faaliyetlerinin daha etkili yürütülebilmesi için okul müdürlerinin üst yönetime (İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerine) önerileri

Alt Problem 14	Uzaktan eğitim faaliyetlerinin daha etkili yürütülebilmesi için okul müdürlerinin üst yönetime (İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerine) önerileri nelerdir?	f	%

Tema 14	Okul Müdürlerinin üst yönetime (İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerine)Önerileri		
	İnternet desteğinin artması	30	100,0
	Cihaz ihtiyacının giderilmesi	30	100,0
	Süreç takibi yapma	21	70,0
Kodlar	Hizmetiçi eğitimler düzenleme	20	66,6
	Öğretmen ve okul müdürlerini motive etme	20	66,6
	Sınava yönelik daha fazla soru paylaşımı	11	36,6
	Ders süresinin uzatılmasında insyatif verme	6	20,0

Okul müdürlerinin, uzaktan eğitim faaliyetlerinin daha etkili yürütülebilmesi için velilere önerilerini belirlemeye yönelik sorulan “Uzaktan Eğitim faaliyetlerinin daha etkili yürütülebilmesi için üst yönetime (İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerine)önerileriniz nelerdir?” sorusuna ilişkin olarak görüş bildiren okul müdürlerinin en sık verdikleri cevap, internet desteğinin artması ve cihaz ihtiyacının giderilmesi (f:30, %100) gerektiğidir. Bunun dışında okul müdürlerinin görüşleri; süreç takibi yapma (f:21, %70), hizmetiçi eğitimler düzenleme (f:20, %66,6), öğretmen ve okul müdürlerini motive etme(f:20, %66,6), sınava yönelik daha fazla soru paylaşımı (f:11, %36,6), ders süresinin uzatılmasında insyatif verme(f:6, %20) şeklinde kodlanmıştır.

65

“Uzaktan Eğitim faaliyetlerinin daha etkili yürütülebilmesi için üst yönetime (İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerine) önerileriniz nelerdir?” sorusuna ilişkin olarak görüş bildiren okul müdürlerinin bazılarının görüşleri doğrudan alıntı yapılarak aktarılmıştır

Üst yönetim olarak il veya ilçe milli eğitim değilde bakanlık boyutunda her öğrenciye ve öğretmene flaş bellek tarzında sadece EBA'ya ve derslere giriş yapabileceği bağlantı sorunu yaşamayacağı sınırsız bir mobil internet cihazı dağıtılabilir. Üst yönetim okullarda neler yapıyor ne gibi sorunlar yaşıyor öğrenci öğretmen ve idareci boyutunda sürekli takipte olmalıdır. Öğretmenlerin teknolojik cihazları kullanabilmesi ve uzaktan eğitim faaliyetlerini daha sağlıklı yürütebilmesi için hizmetiçi eğitimler düzenlenebilir ve her şeyden önemlisi öğretmenleri motive edebilirler.Mesela şu an Malatya il milli eğitim müdürlüğü tarafından yürütülmekte olan bir proje var başarı rehberim öğretmenim adında. Buna benzer sınava yönelik deneme sınavlarının yapıldığı projeler geliştirilebilir sürdürülebilir (Okul Müdürü 30).

Pandemi ile birlikte biz okul yöneticileri öğretmenler öğrenciler ve veliler ne kadar uzaktan eğitime hazırlıksız yakalandıysak üst yönetim konumundaki ilçe milli eğitim ve il milli eğitim müdürlükleri de bu sürece hazırlıksız yakalanmış olduklarını görüyoruz. Yani gönül ister ki bu süreç uzamasın kervan yolda dizilmesin. Yaşanılan ve karşılaşılan sorunlara karşı üst yöneticilerin mutlaka A B & C planları bulunmalıdır. Üst yöneticilerin sağlam zemin üzerinde hareket etmesi bizlere de örnek olacaktır güç verecektir. Olağan üstü bir süreç yaşıyoruz ve bu süreci sağlıkçılardan sonra en derinden hisseden kurumun eğitim öğretim çalışanları olduğunu düşünüyorum. Çünkü sürekli değişen gelişen bir sistemde çalışıyoruz.

Gerek okul yöneticisi gerekli öğretmen gerekse öğrenciler bu kaygan zemin üzerinde sağlam durmalıdır (Okul Müdürü 21).

Bu süreçte üst yönetimden beklentim internet konusunda bizlere ve öğrencilere avantaj sağlamaları. Tamam EBA üzerinden bağlandığımız zaman ekstra internet paketlerimizin desteğini görüyoruz ancak yeterli olmuyor. EBA dışında da dersler yapıyoruz Zoom gibi online platformlar üzerinden ekstra olarak. Buna da ne çocukların ne de öğretmenlerin interneti dayanmıyor. Nasıl yaparlar ne gibi bir çalışma gerçekleştirirler bilmiyorum ama onlara önerim öncelikle bu (Okul Müdürü 17).

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Çalışmada uzaktan eğitim faaliyetlerinin okul müdürlerinin okulu yönetme yaklaşımı, iş yükü ve yönetsel davranışlarını olumsuz etkilediği, iş yüklerini artırdığı, kontrol ve takip sorunu yaşadıkları, ekip ruhu ve birlikteliğin yok olduğu, mesai kavramının yok olduğu ve şikâyetlerin arttığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Öğretmenlerle olan ilişkileri açısından; olumsuz etkilendiği, işbirliğinin azaldığı, örgütsel bağlılığın azaldığı, yaratıcı fikirler ve projelerin üretilmediği ve öğretmenin kendini idareci baskısı altında hissettiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Öğrencilerle olan ilişkileri açısından, olumsuz etkilendiği, öğrenci ihtiyaçlarına anında karşılık verilemediği, ders takibi ve kontrol problemi yaşandığı ve ders dışı kontrolün yapılamadığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Velilerle olan ilişkileri açısından, olumsuz etkilendiği, şikâyetlerin arttığı, okul aile birliği pasifleştiği (maddi), veli desteğinin azaldığı (eğitsel) sonuçlarına ulaşılmıştır. Son olarak üst yönetimle (il ve ilçe milli eğitim müdürlüğü) ilişkileri açısından ise olumsuz etkilendiği, iletişim azaldığı, destek alamadıkları, kendilerini baskı altında hissettikleri, motivasyon düşüklüğü yaşadıkları sonuçlarına ulaşılmıştır. Akyavuz ve Çakın (2020) tarafından yapılan araştırma sonuçlarına göre ise; okul müdürlerinin genel olarak iletişim eksikliği, teknik yetersizlik, bilgi eksikliği, öğretmenlerin ilgisizliği ve planlama yetersizliği sorunları yaşadıkları belirlenmiştir. Bu süreçte genel olarak okul müdürlerinin okulun iç öğeleriyle olan ilişkilerinin zayıfladığı, bu açıdan uzaktan eğitim uygulamaları faaliyetlerinden memnun olmadıkları değerlendirilebilir.

Okul müdürlerinin öğretmenlerin uzaktan eğitim faaliyetlerini uygulama yeterlikleri açısından, teknolojiye uyum sağladıkları, verimli ders ortamı sağlayabildikleri, kendilerini sürekli geliştirme gayreti içerisinde oldukları, genç öğretmenlerin daha yeterli ve aynı zamanda yetenekli oldukları ve farklı programları keşfedebildikleri sonuçlarına ulaşılmıştır. Uygulamada ise; öğrenciden sağlıklı dönüt alamama, öğrenci devamsızlığı, zümre iletişim ve paylaşımı zayıflaması, uygulamalı derslerde verim alamama, öğrencili evlerde cihaz problemi, dersin sabote edilmesi, ders esnasında aile müdahalesi sorunları yaşadıkları sonuçlarına ulaşılmıştır. Başaran vd. (2020) tarafından yapılan benzer bir araştırmanın sonuçlarına göre ise öğretmenlerin ve sistemin yeterince başarılı olduğu ancak içeriğin geliştirilmesi gerektiği, yeterli düzeyde materyal kullanılmadığı, etkileşimin sınırlı olduğu ve derslerin verimli olamadığı sonucuna varılmıştır. İletişim ve bilişim teknolojilerinin günlük hayatı yoğun bir şekilde kuşatması ve insanların bu teknolojilerle yaşamayı öğrenmiş olmaları, uzaktan eğitim faaliyetlerinde öğretmen ve öğrencilere büyük kolaylık sağladığı söylenebilir. Ancak sürecin aniden gelişmesi ve bu uygulamaya hazırlıksız yakalanılması neticesinde bir takım problemlerin yaşandığı da söylenebilir.

Uzaktan eğitim faaliyetlerinden faydalanma sürecinde öğrenciler açısından teknolojiye uyum sağladıkları, sorumluluk anlayışının gelişmesi ve bireysel öğrenme alışkanlığı için bir fırsat olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Eğitim faaliyetlerinde ise; maddi imkansızlık, ağ alt yapısı ve cihaz yetersizliği, öğrencilerde motivasyon düşüklüğü/ isteksizlik, idare-öğretmen-öğrenci iletişim zayıflığı, uygulamalı derslerde yeterli beceriyi kazanamama, bireysel öğrenme sorunu yaşayan öğrenciler için geri kalma, disiplinsizlik, fırsat eşitliği sağlanamaması, fizyolojik bozukluk, öğrencilerin programları bilmemesi süreçte yaşanan sorunlar olarak belirlenmiştir. Keskin ve Kaya (2020) tarafından yapılan benzer bir araştırmanın sonuçlarına göre sonuçlarına göre Covid 19 sürecinde öğrencilerin öğretim elemanlarıyla iletişim kurmakta zorlandıkları, öğrenilenlerin kalıcı

olmadığı, eğitim faaliyetleri sırasında teknik problemler yaşandığını ancak tüm bu olumsuzluklara internet tabanlı interaktif öğrenmenin öğrencilere kendi hızlarında öğrenme imkanı verdiği belirlenmiştir.

Uzaktan eğitim faaliyetlerinin, okullarda çalışan eğitimci olmayan personellerin iş yükünün azalması hususunda etkisi olduğu belirlenmiştir. Bunların dışında çalışma azminin azalması ve motivasyonun düşmesi de elde edilen diğer sonuçlardır.

Uzaktan Eğitim faaliyetlerinin daha etkili yürütülebilmesi için okul müdürleri tarafından öğretmenlere; kendilerine ait bir çalışma ortamı hazırlamaları, öğrenci motivasyonunu artıracak eylemlerde bulunmaları, öğrenci çalışmalarını sürekli takip etmeleri ve okulla, veliyle, zümreleriyle sürekli iletişim halinde olmaları gerektiği önerilmiştir. Öğrencilere; kendilerine ait çalışma ortamının hazırlamaları, düzenli ödev disiplini kazanmaları, bireysel öğrenme becerisi edinmeleri ve hem okulla hem de diğer öğrencilerle sürekli iletişim halinde olmaları gerektiği önerilmiştir. Velilere, çocuklarına evde rahatça derse katılabilecekleri ve ders çalışabilecekleri bir çalışma ortamının hazırlanması, öğrencinin motive edilmesi, çalışmalarının takip edilmesi ve okulla sürekli iletişim halinde olunması önerilmiştir. Son olarak üst yönetime (il ve ilçe milli eğitim müdürlüğüne) ise; internet desteğinin artırılması için girişimlerde bulunulması, cihaz ihtiyacının giderilmesi, süreç takibi yapılması, hizmetiçi eğitimler düzenlenmesi, öğretmen ve okul müdürlerinin motive edilmesi, sınava yönelik daha fazla soru paylaşımı yapılması, ders süresinin uzatılmasında öğretmene inisiyatif verilmesi önerilmiştir. Durak, Çankaya ve İzmirli (2020) tarafından yapılan benzer bir araştırmada; uzaktan eğitim sisteminin basit, sade ve kullanım kolaylığına sahip olması, derslerin senkron yapılması ve uzaktan eğitimin değerlendirilmesi için tüm paydaşların görüşlerinin alınması gerektiği önerileri geliştirilmiştir. Can (2020) tarafından yapılan benzer bir araştırmada ise; yasal ve pedagojik birtakım düzenlemelerin yapılması gerektiği, sağlık alanında olduğu gibi eğitim alanında da bir bilim kurulu oluşturulması, 24 saat kesintisiz eğitim yapan bir TV Eğitim kanalı kurulması gerektiği önerileri geliştirilmiştir.

Araştırma sonucunun ortaya koyduğu tablo göstermektedir ki, okulun yönetsel süreçleriyle birlikte tüm iç öğelerini uzaktan eğitim uygulamaları açısından yeniden ele almak ve durumsal çözümler bulmak gerekmektedir. Bunun için, okul yöneticilerinin mevcut yeterliklerine ve eylemsel güçlerine yenilerini katmak; onları geleneksel anlayışın öngördüğü “kahraman lider” olarak değil, çağdaş yaklaşımın vurguladığı liderlik vizyonu ile değerlendirmek gerekmektedir. Böyle bir yöne doğru evrilmesi gereken paradigma, özellikle “etkili okul” ve “etkili liderlik” kavramlarını ön plana çıkarmaktadır.

KAYNAKÇA

- Akkuş, İ. ve Kapıdere, M. (2013). Açık Kaynak Kodlu Mobil Uzaktan Eğitim Yönetim Sistemleri.
- Akyavuz, E. K., & Çakın, M. (2020). Covid-19 Salgınının Eğitime Etkisi Konusunda Okul Yöneticilerinin Görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 15(4).
- Al, U. ve Madran, O. (2004). Web tabanlı uzaktan eğitim sistemleri: Sahip olması gereken özellikler ve standartlar. *Bilgi Dünyası*, 5(2): 259-271
- Altıparmak, M., Kurt, İ. D. ve Kapıdere, M. (2011). E-öğrenme ve uzaktan eğitimde açık kaynak kodlu öğrenme yönetim sistemleri. *XI. Akademik Bilişim Kongresi*.
- Anadolu Üniversitesi, (2020). <https://www.anadolu.edu.tr/acikogretim/acikogretim-sistemi/tarihce> [Erişim Tarihi: 05/12/2020]
- Balaban, E. (2012). Dünyada ve Türkiye’de uzaktan eğitim ve bir proje önerisi. *İstanbul: Işık Üniversitesi*.

- Başaran, M., Doğan, E., Karaoğlu, E., & Şahin, E. (2020). Koronavirüs (Covid-19) Pandemi Sürecinin Getirisi Olan Uzaktan Eğitimin Etkililiği Üzerine Bir Çalışma. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 179-209.
- Bergiel, B. J., Bergiel, E. B. ve Balsmeier, P. W. (2008). Nature of virtualteams: a summary of their advantages and disadvantages. *Management research news*.
- Bilgiç, A. G. D. H. G., & Tüzün, H. (2015). Yükseköğretim kurumları web tabanlı uzaktan eğitim programlarında yaşanan sorunlar. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 1(3), 26-50.
- Can, E. (2020). Coronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 11-53.
- Çağıltay, K. (2002). Uzaktan eğitim: Başarıya giden yol teknolojide mi yoksa pedagojide mi?. *Çevrimiçi Elektronik adres: http://www.teknoturk.org/docking/yazilar/tt000037-yazi.htm [07.04. 2002]*.
- Dinçer, Ö. G. S. (2016). Bilgisayar destekli eğitim ve uzaktan eğitime genel bir bakış. *Adana, Seyhan, Türkiye*.
- Durak, G., Çankaya, S., & İzmirli, S. (2020). COVID-19 Pandemi Döneminde Türkiye’deki Üniversitelerin Uzaktan Eğitim Sistemlerinin İncelenmesi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 14(1), 787-809.
- Erturgut, R. (2008). İnternet Temelli Uzaktan Eğitimin Örsütsel, Sosyal, Pedagojik ve Teknolojik Bileşenleri. *International Journal of Informatics Technologies*, 1(2).
- Fernandez, A. A. ve Shaw, G. P. (2020). Academic Leadership in a Time of Crisis: The Coronavirus and COVID-19. *Journal of Leadership Studies*, 14(1), 39-45
- Girginer, N. (2001). *Uzaktan eğitim kararlarında teknoloji, maliyet, etkinlik boyutları ve uzaktan eğitime geçiş için kavramsal bir model önerisi*. Doktora tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- İşman, A. (2008). *Uzaktan eğitim*. Pegem Akademi.
- Gujjar, A. A., & Malik, M. A. (2007). Preparation of Instructional Material for Distance Teacher Education. *Online Submission*, 8(1), 55-63.
- Karadağ, A. ve Şen, Y. A. (2014). *Uzaktan Eğitimde Rol Alan Kişiler ve Öğretmen- Öğrenci Rollerini*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Keskin, M., & Derya, Ö. Z. E. R. (2020). COVID-19 sürecinde öğrencilerin web tabanlı uzaktan eğitime yönelik geri bildirimlerinin değerlendirilmesi. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 5(2), 59-67.
- Kocabıyık, O. O. (2016). Olgubilim ve gömülü kuram: Bazı özellikler açısından karşılaştırma. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 55-66.
- Koçak, A., & Arun, Ö. (2006). İçerik analizi çalışmalarında örneklem sorunu.
- McFarlane, D. A. (2011). The leadership roles of distance learning administrators (DLAs) in increasing educational value and quality perceptions. *Online Journal of Distance Learning Administration*, 14(1).
- Odabaş, H. (2003). İnternet Tabanlı Uzaktan Eğitim ve Bilgi ve Belge Yönetimi. *Türk Kütüphaneciliği*, 17(1), 22-36.
- Paloff, R. M. ve Pratt, K. (2003). *The virtual student: A profile and guide to working with online learners*. John Wiley & Sons.
- Pyle, R. C., & Dziuban, C. D. (2001). *Technology: Servant or master of the online teacher?*.

- Shattuck, J.,Dubins, B. ve Zilberman, D. (2011). MarylandOnline'ın kurumlar arası projesi, yüksek öğrenime yardımcı öğretim üyelerini çevrimiçi eğitim verecek şekilde eğitmek için. *Açık ve Dağıtık Öğrenmede Araştırmanın Uluslararası İncelemesi*, 12 (2), 40-61.
- Simonson, M.,Smaldino, S., Albright, M. , &Zvacek, S. (2003). *TeachingandLearingat a Distance*. Ohio: Columbus.
- Sun, L.,Tang, Y. ve Zuo, W. (2020). Coronavirus eğitimi çevrimiçi olarak zorluyor. *Doğa Malzemeleri* , 19 (6), 687-687.
- Türk Dil Kurumu (TDK) (2020). *Bilim ve sanat terimleri sözlüğü*. 26 Nisan 2020 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/>.
- UNESCO.(2020). *COVID-19 educationaldisruptionandresponse*, <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse>, web adresinden 20 Kasım 2020 tarihinde edinilmiştir.
- Wikipedia. (2020). *Impact of the 2019–20 coronaviruspandemic on education*. https://en.wikipedia.org/wiki/Impact_of_the_2019%E2%80%9320_coronavirus_pandemic_on_education, web adresinden 20 Kasım 2020 tarihinde edinilmiştir.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (5. Baskı)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık